

ORIMATTILAN KAUPUNKI TALOUSARVIO 2027

Taloussuunnitelma 2027-2029

ORIMATTILA

Elämää oosta aahan

ORIMATTILA

Sisällys

Kaupunginjohtajan katsaus 3
Orimattilan kaupunki 4
Orimattilan strategian kirkastus 7
Taloudelliset lähtökohdat 11
Riskienhallinta ja sisäinen valvonta 21
Käyttötalous 22
Vuoden 2027 talousarvion sitovat määrärahat 23
Konsernitoimiala 25
Sivistystoimiala 32
Elinvoimatoimiala 43
Tuloslaskelma 54
Investoinnit 56
Rahoituslaskelma 58
Orimattilan Asunnot Oy 59
Orimattilan Lämpö Oy 62
Orimattilan Vesi Oy 64
Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy 66

ORIMATTILA

Kaupunginjohtajan katsaus

Vuoden 2027 talousarvio rakentaa Orimattilan tulevaisuutta taloudellisen vastuullisuuden, elinvoiman ja kuntalaisten hyvän arjen varaan. Muuttuva toimintaympäristö edellyttää meiltä harkittuja valintoja, ennakointia ja kykyä uudistua. Talouden tasapainottamisen rinnalla tarvitsemme määrätietoista kehittämistä: vahvistamme kaupungin toimintaedellytyksiä ja luomme mahdollisuuksia uudelle kasvulle.

Talousarvioesitys vuodelle 2027 on 1,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tuloveroprosentti säilyy esityksessä 8,70 prosentissa ja kiinteistöveroprosentit vuoden 2026 tasolla. Vuoden myönteinen tulos ei kuitenkaan tarkoita, että talouden rakenteelliset haasteet olisivat ratkenneet. Toimintatuottojen kasvussa merkittävä tekijä on maankäyttösopimuskorvaus, suunnitelmavuodet 2028 ja 2029 ovat kuitenkin alijäämäisiä. Kustannusten kasvu, valtionosuusrahoituksen väheneminen ja tulevat investointitarpeet edellyttävät pitkäjänteistä talouden ohjausta sekä toiminnan ja palvelurakenteen kehittämistä. Talouden tasapainottamisen menetelmät tulee olla käytössä ja toimeenpanoa tulee jatkaa.

Vuonna 2027 kaupungin lainakannan arvioidaan pienenevän, mutta suunnitelmakauden myöhempien vuosien investoinnit lisäävät rahoituspainetta. Siksi investointien ajoitus, vaikuttavuus ja elinkaarikustannukset on sovitettava kaupungin kantokykyyn. Ajantasainen seuranta, ennustaminen ja rahoituksen suunnittelu tukevat päätöksiä, joilla turvaamme sekä nykyiset palvelut että tulevien vuosien toimintamahdollisuudet.

Elinvoiman vahvistaminen on keskeinen osa kestävän talouden rakentamista. Vuonna 2027 edistämme yritysten sijoittumista, olemassa olevien yritysten kasvua ja uusien työpaikkojen syntymistä kaavoituksen, maanhankinnan ja yritysyhteistyön keinoin. Pennalan datakeskusalueeseen ja teollisuusalueen laajentumiseen liittyvä infrastruktuuri sekä Tuuliharjan alueen kehittäminen ovat tärkeitä tulevaisuuden mahdollisuuksia. Yritysmyönteiset palvelut, sujuvat lupaprosessit ja tavoitteellinen yhteistyö tukevat näiden mahdollisuuksien muuttumista investoinneiksi ja työpaikoiksi. Työllisyyden edistämisessä vahvistamme työnantajayhteistyötä ja yksilöllisiä polkuja kohti työtä ja koulutusta.

Kaupungin tulevaisuus rakentuu kaupunkilaisten arjessa. Laadukas varhaiskasvatus ja opetus, lasten ja nuorten hyvinvointi sekä kaupunkilaisten mahdollisuudet liikkua, lukea, harrastaa ja osallistua vahvistavat Orimattilan veto- ja pitovoimaa. Väestörakenteen muutos edellyttää palveluverkon suunnitelmallista kehittämistä. Tavoitteena ovat tarpeita vastaavat palvelut sekä terveelliset, turvalliset ja tarkoituksenmukaiset tilat. Asukkaiden, yhdistysten, kylien ja muiden kumppaneiden kanssa tehtävä yhteistyö tukee hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä koko kaupungissa.

Vuonna 2027 panostamme esihenkilötyön, osaamisen ja ennakoivan työkykyjohtamisen kehittämiseen. Yhteiset toimintatavat, henkilöstön osallisuus ja avoin viestintä tukevat työn sujuvuutta ja organisaation toimintakykyä muutoksessa. Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskussiirtymän yhteydessä vakiinnutamme uudet prosessit ja kehitämme tiedolla johtamista. Tavoitteena on, että uudistukset tukevat perustehtävää ja näkyvät sujuvampana arkena.

Turvallisuus ja toimintavarmuus ovat osa vastuullista kaupungin johtamista. Kehitämme varautumissuunnitelmia, vahvistamme osaamista koulutuksilla ja harjoittelemme häiriötilanteissa toimimista. ICT-palvelujen, tietoturvallisuuden ja jatkuvuudenhallinnan kehittäminen tukee kaupungin keskeisten palvelujen turvaamista myös muuttuvissa olosuhteissa. Strategian toteuttamisessa vahvistamme ennakointia ja yhteistä tilannekuvaa, jotta tavoitteet ohjaavat käytännön työtä ja resurssien käyttöä.

Vuoden 2027 talousarvio on yhteinen työväline kestävän, hyvinvoivan ja uudistuvan Orimattilan rakentamiseen. Onnistuminen edellyttää yhteistyötä yli toimialarajojen sekä vuoropuhelua päätöksentekijöiden, henkilöstön, asukkaiden ja yritysten kesken. Kiitän kaikkia kaupungin tulevaisuuden eteen tehtävästä työstä. Rakennamme luottamusta tulevaan vastuullisilla päätöksillä ja viemällä yhteiset tavoitteet käytännön teoiksi.

Orimattilassa 3.11.2026

Lilli Peltonen

vt. kaupunginjohtaja

Orimattilan kaupunki

Perustamisvuosi 1865

Kaupunkioikeudet 1992

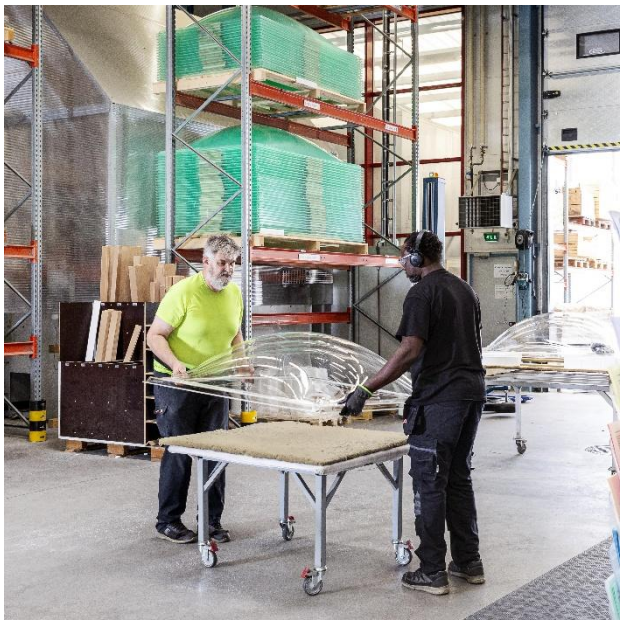
Pinta-ala 824 km²

- maa-alueita 785 km²

- vesialueita 29 km²

Asukasluku 15 528 (30.9.2026)

Asuntokuntia 7 671 (2025)

Työlliset 6 377 (2024)

Työpaikat 4 527 (2024)

Asuinkunnassaan työssäkäyvät 2 828 (2024)

Asuinkuntansa ulkopuolella työssäkäyvät 3 549 (2024)

Alueelle pendelöivät 1 699 (2024)

Työpaikkaomavaraisuus 71 % (2024)

Tuloveroprosentti 8,70 %

Emokaupungin lainat 4 326 eur / asukas (ennuste 2025)

Vuosikate 252 eur / asukas (ennuste 2025)

Taloudellinen huoltosuhde 144,4 (työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevia 100 työllistä kohden, vuonna 2023)

Väestöllinen huoltosuhde 73,8 (alle 15- vuotiaita ja 65 vuotta täyttäneitä 100 työikäistä kohden, vuonna 2024)

Emokaupungin henkilöstön vakituiset tehtävät 458

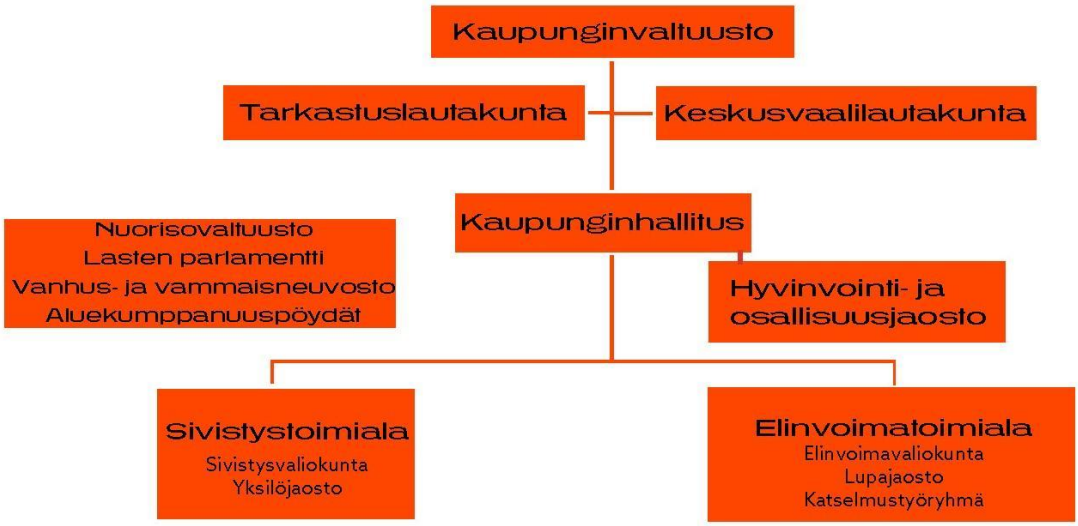
Orimattila-konsernin (sisältäen tytäryhtiöt) henkilöstön vakituiset tehtävät 475

ORIMATTILA

Henkilöstöorganisaatio

Luottamushenkilöorganisaatio

Orimattilan strategian kirkastus

ORIMATTILA

ORIMATTILA

ELÄMÄN JA YRITTÄMISEN YHTEISTYÖALUSTA

Kaupunkimme luo alustan yhteisöllisyydelle ja yhteistyölle, joka saa jokaisen antamaan parastaan ja onnistumaan. Vaalimme luontoa vastuullisilla valinnoilla ja olemalla hiilineutraali kaupunki. Meillä on vahva imago aitona ja ainutlaatuisena kaupunkina. Olemme ylpeitä kaupungistamme ja orimattilalaisuudestamme.

Maanhankintamme ja kaavoituksemme on ennakoivaa ja tavoitteellista. Tonttimarkkinointimme herättää mielenkiintoa ja johtaa tonttien myyntiin. Keskitymme Pasinan, Pennalan ja keskustan kasvun vauhdittamiseen. Lisäksi kaupunki edistää seudullisesti merkittävän elinkeinoalueen kehittämistä Tuuliharjaan ja vahvistaa Hennan asuntoalueen vetovoimaa erillisellä kehittämisohjelmalla. Maantieteellinen sijaintimme pääkaupunkiseudun ja vetovoimaisen Lahden välissä, ja erittäin hyvien liikenneyhteyksien keskellä, antaa meille aitiopaikan tavoitella kasvua. Kaupungin omistajapolitiikka on aktiivista ja tavoitteellista varmistaen kaupungin kannalta parhaat mahdolliset ratkaisut.

ASUKKAAT
Asukkaamme viihtyvät turvallisessa kaupungissamme. Tarjoamme osallistumisen, yhteistyön ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Tuemme asukkaidemme kansalaistoimintaa.

YRITYKSET JA YHTEISÖT
Teemme yhteistyötä yhdistysten, järjestöjen, säätiöiden ja osuuskuntien kanssa esimerkiksi palvelujen tuottamisessa. Kuuntelemme yrityksiämme ja teemme systemaattista yhteistyötä hyvän yrittämisen mahdollisuuksien parantamiseksi. Olemme tunnettuja yrittäjäystävällisyydestä ja uusille yrityksille kiinnostava paikka.

HENKILÖSTÖ
Tutkimme, tuotamme tietoa ja opimme yhdessä. Tuemme ja mahdollistamme yhteistyötä eri sektoreiden ja sidosryhmien välillä.

ORIMATTILA

ÄLYKKÄÄT JA TARVETTA VASTAAVAT PALVELUT

Luomme hyvinvointia vastuullisilla, kustannustehokkailla ja laadukkailla palveluilla. Huomioimme palvelujen suunnittelussa olemassa olevat ja tulevat tarpeet. Sidosryhmiemme kanssa yhdessä suunnitellut palvelut ovat selkeästi kuvattuja ja viestittyjä sekä saavutettavissa. Hyödynnämme kehittämisessä ja palveluissa teknologiaa yksilölliset tarpeet huomioiden. Kehitämme palveluitamme ennakoivasti kerätyn datan, palautteen, ideoiden ja kokeilujen avulla.

ASUKKAAT
Asukkaamme saavat toimivia ja tarvetta vastaavia palveluja. Kaupunkimme tarjoaa verrattain monipuolisia kulttuuri- ja liikuntapalveluita. Lasten ja nuorten kanssa yhdessä kokeilemalla tuotetut lähiliikuntapalvelukonseptit ovat innostavia ja lisäävät lasten ja nuorten liikuntaa ja hyvinvointia.

YRITYKSET JA YHTEISÖT
Sidosryhmämme tukevat palvelujen tuottamista omalla toiminnallaan. Yritykset osaavat hyödyntää kaupungin yrityksille tarjoamia palveluita.

HENKILÖSTÖ
Palvelemme asukkaitamme, yrityksiämme ja muita sidosryhmiämme yksilöllisesti, tasapuolisesti ja sydämellisesti.

Strategian toteuttaminen ja seuranta

Kaupungin strategia sisältää kolme strategista tavoitetta: Elämän ja yrittämisen yhteistyöalusta, Älykkäät ja tarvetta vastaavat palvelut sekä Henkilöstö – Orimattilan sydän. Strategiset tavoitteet ovat luonteeltaan pitkäjänteisiä, yli valtuustokauden ulottuvia ja koko kaupunkiorganisaatiota yhdistäviä. Niiden toteuttaminen edellyttää toimialarajat ylittävää yhteistyötä sekä kaupungin resurssien ja kehittämistoimenpiteiden suuntaamista yhteisiin tavoitteisiin.

Strategian toteuttamisessa vahvistetaan tulevaisuus- ja ennakointinäkökulmaa. Toimintaympäristön, väestön, talouden, elinvoiman, henkilöstön ja palvelutarpeiden muutoksia tarkastellaan osana strategian toteutumisen arviointia. Tavoitteena on havaita muutoksia ja uusia mahdollisuuksia riittävän varhain sekä suunnata kaupungin toimintaa ennakoivasti. Strategian seuranta tukee siten paitsi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arviointia myös tulevaisuutta koskevien valintojen tekemistä.

Strategia kytketään tiiviisti talousarvioon, toiminnan suunnitteluun, johtamiseen ja resurssien kohdentamiseen. Strategiset tavoitteet konkretisoituvat toimialojen tavoitteiksi ja edelleen palvelualueiden, työyksiköiden ja tiimien toiminnaksi. Tavoitteena on, että strategia näkyy myös henkilöstön arjessa ja henkilökohtaisissa tavoitteissa. Näin muodostuu yhtenäinen ketju strategiasta käytännön toimintaan ja tuloksiin.

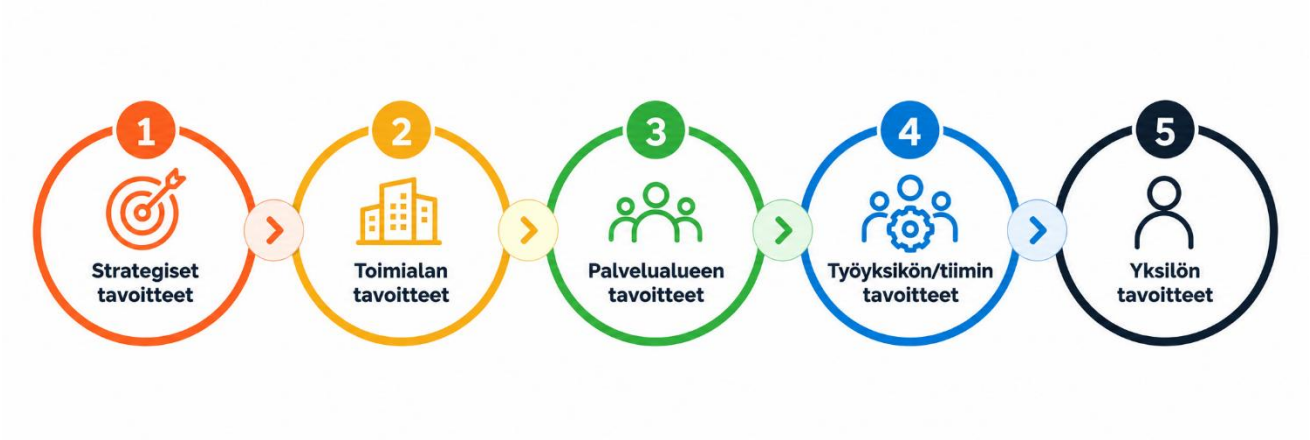
Kaupunginvaltuusto seuraa strategisten tavoitteiden toteutumista osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Seurannan raportoinnista vastaa kaupunginhallitus yhdessä kaupunginjohtajan kanssa. Tarkastuslautakunta arvioi strategisten tavoitteiden toteutumista arviointikertomuksessaan.

Toimialojen tavoitteet johdetaan kaupungin strategisista tavoitteista siten, että ne tukevat strategian toteutumista konkreettisilla ja seurattavilla toimenpiteillä. Kaupunginhallitus ja valiokunnat seuraavat tavoitteiden toteutumista osavuosikatsausten yhteydessä, ja kaupungin johtoryhmä seuraa strategian etenemistä säännöllisesti osana kaupungin johtamista. Palvelualueiden tavoitteet konkretisoivat toimialojen tavoitteita lyhyemmälle aikavälille, ja niiden toteutumisen seurannasta ja raportoinnista vastaavat palvelualuejohtajat yhdessä toimialajohtajien kanssa.

Strategiaseurannan tavoitteena on siirtyä entistä vahvemmin toteuman raportoinnista vaikuttavuuden ja tulevan kehityksen arviointiin. Seurannassa tarkastellaan paitsi sitä, mitä on tehty, myös sitä, mitä on saatu aikaan, mihin suuntaan toimintaympäristö on muuttumassa ja edellyttääkö kehitys tavoitteiden, toimenpiteiden tai resurssien uudelleensuuntaamista.

Strategian toteuttaminen on koko organisaation yhteinen tehtävä. Työyksiköiden, tiimien ja henkilöstön tavoitteiden yhteyttä kaupungin strategiaan vahvistetaan, ja henkilöstön osallistumista toiminnan kehittämiseen tuetaan. Samalla vahvistetaan tiedolla johtamista, ennakointia ja yhteistä tilannekuvaa.

Tavoitteena on rakentaa strategian toteuttamisesta jatkuva johtamisen prosessi, jossa seuranta, ennakointi, talouden suunnittelu ja toiminnan kehittäminen muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Strategia toimii näin paitsi nykyisen toiminnan ohjaajana myös välineenä tulevaisuuden Orimattilan rakentamiseen.

ORIMATTILA

Taloudelliset lähtökohdat

Kansantalouden tilanne
Talouden suhdannekehitys

Valtiovarainministeriön syksyn 2026 taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talouden kasvu on vahvistunut. Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 1,6 prosenttia vuonna 2026, 1,8 prosenttia vuonna 2027 ja 1,5 prosenttia vuonna 2028. Kotitaloudet ovat edelleen varovaisia kulutuksessaan, mutta ostovoiman vahvistumisen ja luottamuksen paranemisen arvioidaan nopeuttavan kulutuksen kasvua erityisesti vuonna 2027.

Maailmantalouden ennustetaan kasvavan 2,9 prosenttia vuonna 2026 ja 3,4 prosenttia vuonna 2027. Kansainvälisen talouden kehitykseen liittyy edelleen merkittäviä geopoliittisia ja kauppapoliittisia riskejä. Euroalueen talous on elpymässä, Yhdysvalloissa kasvu jatkuu ja Kiinan ulkomaankauppa tukee kasvua kotimaisen kulutuksen jäädessä vaimeaksi.

Euroalueen talouden ennustetaan kasvavan 1,0 prosenttia vuonna 2026 ja 1,4 prosenttia vuonna 2027, Yhdysvaltojen talouden 2,0 prosenttia kumpanakin vuonna sekä Kiinan talouden 4,3 prosenttia vuonna 2026 ja 4,2 prosenttia vuonna 2027.

Suomen yksityisen kulutuksen ennustetaan kasvavan 1,1 prosenttia vuonna 2026 ja 1,6 prosenttia vuonna 2027. Inflaation arvioidaan säilyvän maltillisena: kuluttajahintaindeksin muutos on ennusteen mukaan 2,0 prosenttia vuonna 2026 ja 1,9 prosenttia vuonna 2027. Ansiotason arvioidaan nousevan 3,6 prosenttia vuonna 2026 ja 3,2 prosenttia vuonna 2027.

Suomen ulkomaankaupan näkymät vahvistuvat vähitellen. Viennin ennustetaan kasvavan 2,1 prosenttia vuonna 2026 ja 1,6 prosenttia vuonna 2027, ja tuonnin vastaavasti 4,0 ja 1,7 prosenttia. Vaihtotaseen arvioidaan olevan vuonna 2027 noin 1,7 miljardia euroa eli 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen ylijäämäinen.

Investoinnit tukevat talouskasvua erityisesti datakeskus-, puolustus- ja energiasiirtymään liittyvien hankkeiden vetäminä. Investointien ennustetaan kasvavan 7,8 prosenttia vuonna 2026 ja 4,4 prosenttia vuonna 2027.

Rakentamisen näkymät ovat vähitellen vahvistumassa. Valtiovarainministeriö ennustaa rakentamisen tuotannon kasvavan 2,4 prosenttia vuonna 2026 ja 5,0 prosenttia vuonna 2027. Talonrakentamisen pitkän taantuman arvioidaan alkavan väistyä erityisesti toimitila- ja teollisuusrakentamisen sekä datakeskus- ja energiahankkeiden vetämänä. Asuntorakentamisen käänne on hitaampi ja toipumisen odotetaan alkavan vuonna 2027.

Työllisyys ja työttömyys

Talouden kasvusta huolimatta työmarkkinatilanne säilyy vielä haastavana, ja työllisyyden arvioidaan seuraavan talouskasvun vahvistumista viiveellä. Tammi–kesäkuussa 2026 työllisten määrä supistui 0,6 prosenttia ja työttömien määrä kasvoi 13,3 prosenttia edellisvuodesta. Työttömyysasteen trendi nousi kesäkuussa 10,5 prosenttiin.

Työllisten määrän ennustetaan vähenevän vuonna 2026 keskimäärin 0,5 prosenttia, mutta kasvavan 1,1 prosenttia vuonna 2027 ja 0,8 prosenttia vuonna 2028. Työttömyysasteen arvioidaan nousevan 10,3 prosenttiin vuonna 2026 ja laskevan 9,9 prosenttiin vuonna 2027 ja 9,5 prosenttiin vuonna 2028. Työttömyys säilyy siten talouden kasvusta huolimatta edelleen korkealla tasolla.

Työllisyysasteen (20–64-vuotiaat) ennustetaan nousevan vuoden 2026 75,5 prosentista 76,1 prosenttiin vuonna 2027 ja edelleen 76,5 prosenttiin vuonna 2028.

Työllisyyskehityksellä on kuntataloudelle aiempaa suurempi merkitys myös menojen näkökulmasta. TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntien vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta on kasvanut, mikä on lisännyt kuntatalouden suhdanneherkkyyttä.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema

Julkisen talouden tila säilyy heikkona talouskasvun vahvistumisesta huolimatta. Julkisyhteisöjen alijäämä oli 3,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2025, ja sen ennakoidaan kasvavan 4,2 prosenttiin vuonna 2026 ja 4,5 prosenttiin

vuonna 2027. Julkisyhteisöjen velkasuhteen arvioidaan nousevan noin 90 prosenttiin vuonna 2026 ja lähes 98 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.

Kuntahallinnon rahoitusasema pysyy alijäämäisenä koko ennustejakson ajan. Alijäämän arvioidaan olevan 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2026 ja syvenevän 0,4 prosenttiin vuonna 2027. Kuntatalouden epätasapainoon vaikuttavat erityisesti kulutusmenojen kasvu, korkea investointitaso sekä valtionosuuksiin kohdistuvat leikkaukset.

Kuntahallinnon kulutusmenojen arvioidaan kasvavan 3,6 prosenttia vuonna 2027, pääosin hintojen nousun seurauksena. Kunta-alan palkkaratkaisut lisäävät työvoimakustannuksia, ja palkankorotukset ovat suurimmillaan vuosina 2027–2028.

Hyvinvointialueiden rahoitusasema on vuonna 2026 lievästi ylijäämäinen, mutta kääntyy vähitellen alijäämäiseksi. Vuonna 2027 alijäämän arvioidaan olevan noin 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Menopaineita lisäävät erityisesti palkankorotukset ja väestön ikääntymisestä johtuva palvelutarpeen kasvu.

Kuntatalouden kehitys vuosina 2027–2030

Kuntatalouden näkymät säilyvät haastavina. Talouden epätasapainoa ylläpitävät erityisesti kulutusmenojen kasvu, investointitarpeet ja valtionosuuksien leikkaukset. Lisäksi TE-palvelu-uudistuksen myötä kasvanut vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta on tehnyt kuntataloudesta aiempaa herkemmän työllisyys- ja suhdannekehitykselle.

Kuntien palvelutarpeen muutokset eivät siirry suoraan menojen muutoksiksi. Sivistys- ja kulttuuripalvelujen yhteenlasketun palvelutarpeen arvioidaan alenevan, mutta palveluverkon, henkilöstörakenteen ja lakisääteisten velvoitteiden jäykkyydet hidastavat menojen sopeutumista. Samanaikaisesti varhaiskasvatuksen osallistumisasteen ja erityisen tuen tarpeen kasvu vaikuttavat kustannuskehitykseen.

Kuntahallinnon alijäämän ennustetaan supistuvan hieman ennustejakson loppua kohti, kun osa määräaikaisista valtionosuusleikkauksista päättyy ja henkilöstömenojen kasvun arvioidaan hidastuvan nykyisten palkkasopimusten päättyessä.

Päijät-Hämeen elinkeinoelämä ja kehitysnäkymät

Päijät-Hämeen elinkeinorakenteessa teollisuudella ja rakentamisella on edelleen merkittävä asema. Lahden seudulla on vahvaa teollista osaamista, ja alueella toimii useita elinkeinoelämän ja TKI-toiminnan keskittymiä. Maakunnan elinvoiman ja yritystoiminnan uudistumisen kannalta keskeisessä asemassa ovat myös korkeakoulut, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta sekä korkeakoulujen ja yritysten välinen yhteistyö. Päijät-Hämeen liiton TKI-tiekartan tavoitteena on vahvistaa yrityslähtöistä TKI-toimintaa ja rakentaa ekosysteemejä, joissa tutkimus, osaaminen ja elinkeinoelämä kytkeytyvät toisiinsa.

Kestävän kasvun, kiertotalouden ja uusien teknologioiden kehittäminen muodostavat Päijät-Hämeelle merkittävän elinvoiman ja uudistumisen mahdollisuuden. Alueen TKI-toiminnassa korostuvat yritysten uudistuminen, korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyö sekä kestävään kasvuun ja kansainväliseen kilpailukykyyn tähtäävät ratkaisut.

Syksyn 2026 pienten ja keskisuurten -yritysbarometrin perusteella pienten ja keskisuurten yritysten valtakunnalliset suhdanneodotukset ovat vahvistuneet. Suhdannenäkymien saldoluku nousi 10:een, kun keväällä 2026 se oli 1. Pienistä ja keksisuurista yrityksistä 29 prosenttia ennakoi suhdanteiden paranevan ja 19 prosenttia heikkenevän. Investointiodotukset ovat kuitenkin edelleen vaimeat: investointien arvon muutosta kuvaava valtakunnallinen saldoluku on −11.

Päijät-Hämeen toimintaympäristössä on nähtävissä varovaista käännettä myönteisempään suuntaan, mutta yritysten investointiodotukset ja työmarkkinatilanne korostavat edelleen toimintaympäristön epävarmuutta. Yritysten uudistuminen, digitalisaation ja datan hyödyntäminen sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta muodostavat osaltaan pohjaa alueen tulevalle kasvulle.

Orimattilan toimintaympäristö

Orimattilan kaupungin talous vuonna 2027

Orimattilan kaupungilla oli vuoden 2025 tilinpäätöksessä taseessa edellisten tilikausien ylijäämää 12,9 milj. euroa. Vuoden 2023 joulukuussa käynnistettiin talouden tasapainottamisen toimenpiteiden valmistelu sekä koko kaupunkia ja henkilöstöä koskevan yhteistoimintaneuvottelut talouden sopeuttamiseksi. Keväällä 2024 kaupungin valtuusto hyväksyi toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi. Talouden tasapainottamistoimenpiteisiin kuului organisaatiouudistus, henkilöstön irtisanomisia, palveluverkon muutoksia toimipisteitä lakkauttamalla sekä kiinteistöstä luopumisia. Talouden tasapainottamisen toimenpiteiden täytäntöönpano alkoi valtuuston päätösten jälkeen.

Vuodelle 2026 suunnitellut investoinnit ovat alittamassa alkuperäisen talousarvion, minkä johdosta uutta pitkäaikaista lainaa tullaan nostamaan vähemmän kuin mitä talousarviossa ennakoitu.

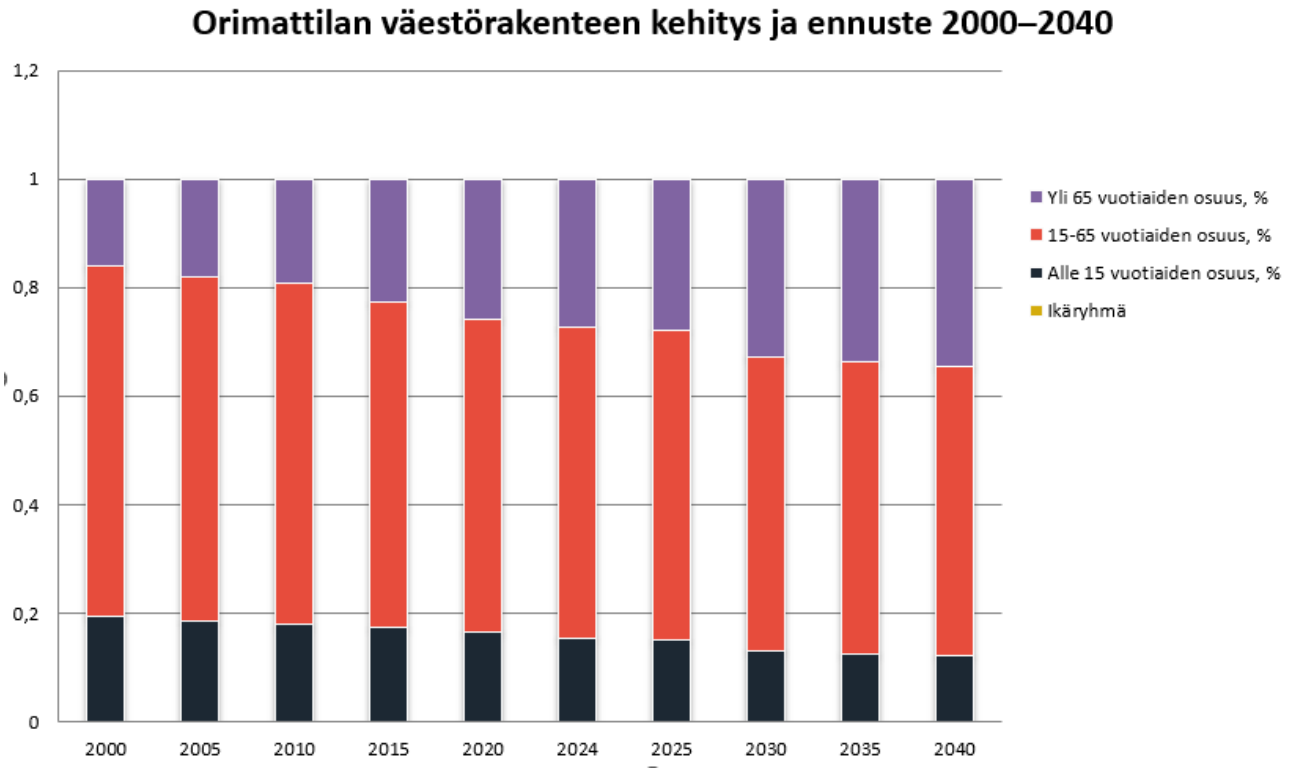
Väestö

Vuoden 2025 lopussa Orimattilassa oli 15 575 asukasta. Väkiluku väheni vuoden aikana 76 henkilöllä eli 0,5 prosenttia. Väestöstä alle 15-vuotiaita oli 15,0 prosenttia, 15–64-vuotiaita 57,2 prosenttia ja 65 vuotta täyttäneitä 27,8 prosenttia. Väestörakenteessa näkyy siten ikääntymisen jatkuminen: 65 vuotta täyttäneiden osuus kasvoi edellisvuodesta samalla, kun lasten ja työikäisten osuudet pienenivät.

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Orimattilan väestömäärän ennakoidaan pitkällä aikavälillä vähenevän ja väestörakenteen ikääntyvän edelleen. Tämä kehitys vaikuttaa kaupungin palvelutarpeeseen, palveluverkon suunnitteluun ja talouden pitkän aikavälin kestävyyteen.

	2000	2005	2010	2015	2020	2024	2025 ennuste	2026 ennuste	2030 ennuste	2035 ennuste	2040 ennuste
Yhteensä	15 629	16 154	16 309	16 326	15 882	15 651	15 544	15 480	15 243	15 029	14 939
0 - 14	*2 983*	*2 958*	*2 925*	*2 876*	*2 612*	*2 389*	*2 318*	*2 262*	*2 035*	*1 920*	*1 872*
15 - 64	*9 948*	*10 273*	*10 307*	*9 784*	*9 208*	*9 005*	*8 881*	*8 817*	*8 572*	*8 320*	*8 241*
65 -	*2 698*	*2 923*	*3 077*	*3 666*	*4 062*	*4 257*	*4 345*	*4 401*	*4 636*	*4 789*	*4 826*

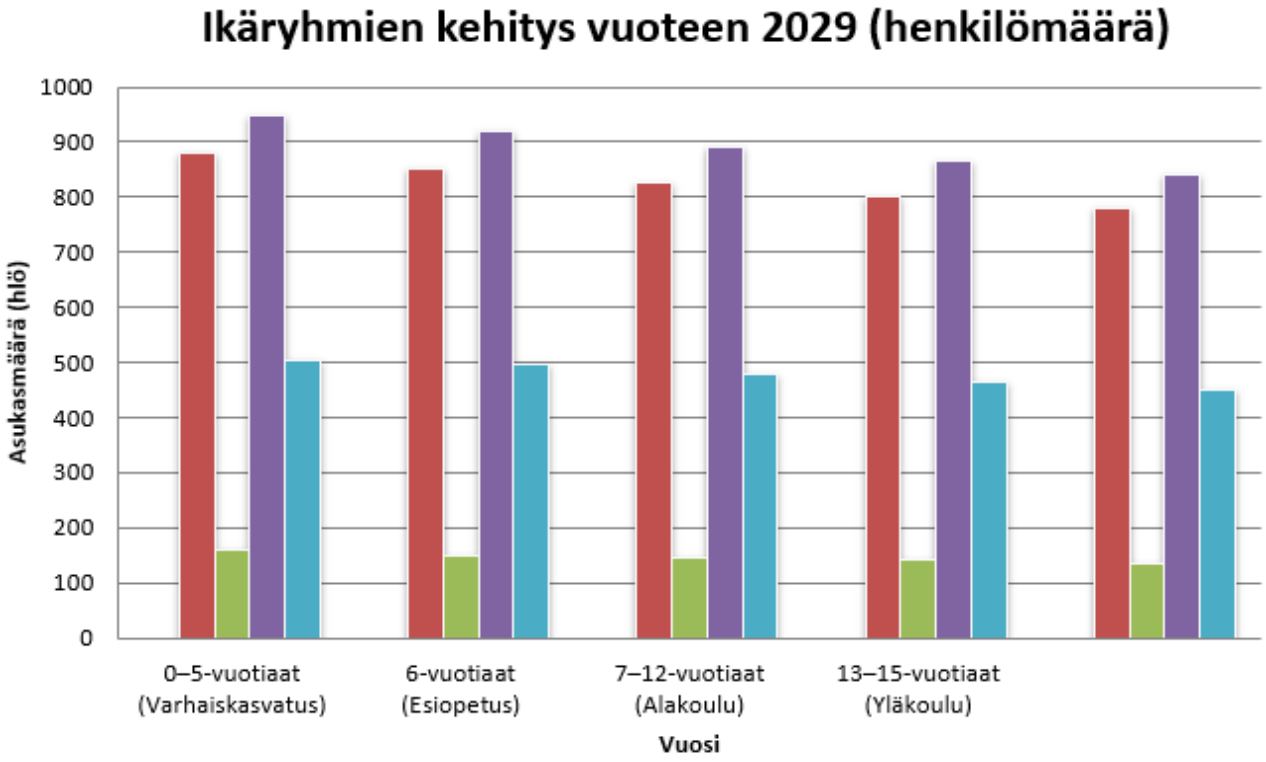
Alla oleva kuva näyttää Orimattilan ikärakenteen kehityksen vuodesta 2000 alkaen sisältäen Tilastokeskuksen ennusteen vuosille 2025, 2030, 2035 ja 2040. Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä on lähtenyt laskuun viime vuosina, ja ennusteen mukaan osuus pienenee entisestään. Yli 65-vuotiaiden osuus on lähtenyt kasvuun vuodesta 2010, ja ennuste osoittaa väestön ikääntymisen.

Kuntien valtionosuuksien laskentaan vaikuttavat merkittävästi alle 15-vuotiaiden lukumäärä. Alla olevassa taulussa on esitetty 31.12. tilanteen mukaisen eri ikäluokkien määrän kehitys 2024 sekä Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaiset arviot vuosista 2025-2028. Ikäryhmät ovat määritelty sen mukaan, miten valtionosuuslaskennassa eri ikäryhmät vaikuttava valtionosuuksiin. Taulu osoittaa ikäluokkien jatkuvan pienenemisen, mikä tulee heijastamaan valtionosuuksien pienenemiseen. Ikäluokkien pieneneminen on koko Suomea koskeva ilmiö, ei pelkästään Orimattilaa koskeva.

Ikäryhmä	2024	2025	2026	2027	2028	2029
0–5-vuoti	910	880	850	825	800	780
6-vuotiaat	165	160	150	145	140	135
7–12-vuo	980	950	920	890	865	840
13–15-vu	510	505	495	480	465	450
Yhteens	**2 565**	**2 495**	**2 415**	**2 340**	**2 270**	**2 205**

Alla olevassa kuvassa esitetty alle yllä olevan taulun luvut grafiikan muodossa.

Orimattilan asukasmäärä on vähentynyt vuosina 2018–2025. Väestökehitykseen ovat vaikuttaneet erityisesti negatiivinen luonnollinen väestönlisäys sekä kuntien välinen muuttotappio. Orimattilassa kuolleiden määrä on ollut syntyneiden määrää suurempi, ja kuntien välisessä muuttoliikkeessä kunnasta on muuttanut enemmän asukkaita pois kuin kuntaan on muuttanut. Nettomaahanmuutto on puolestaan ollut väestökehitystä vahvistava tekijä ja lieventänyt väestön vähenemistä.

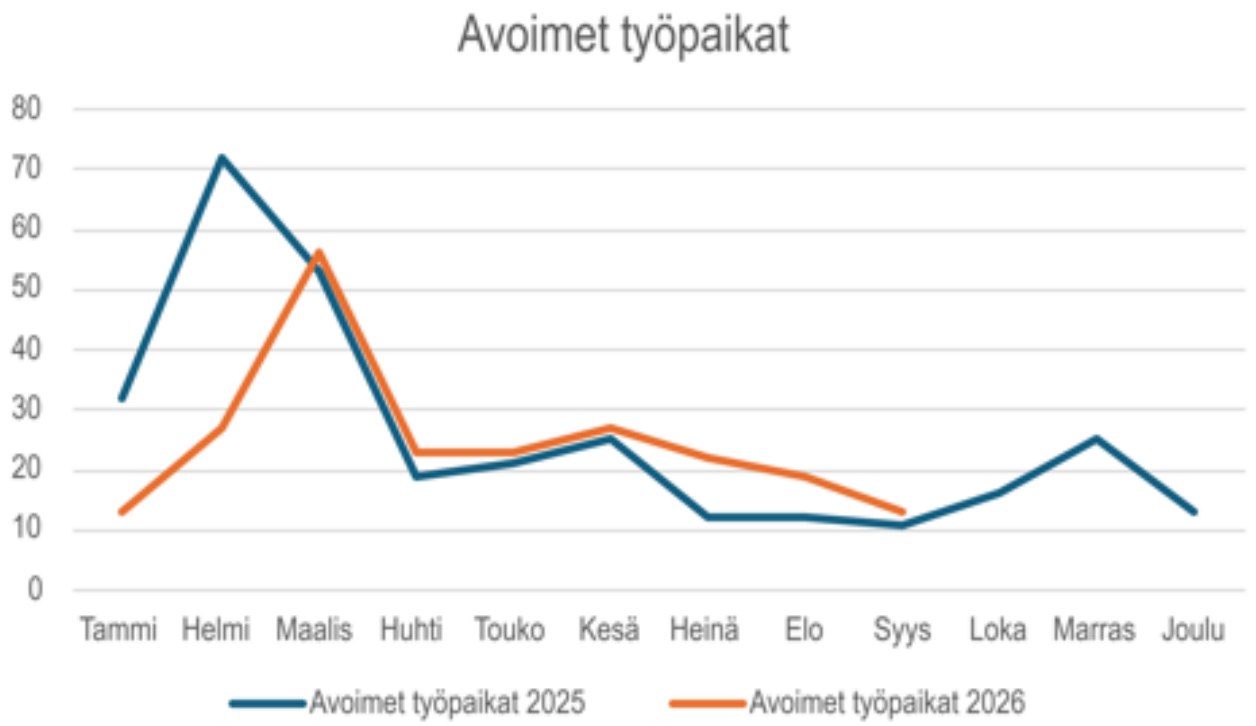
Työttömyys ja työllisyysaste

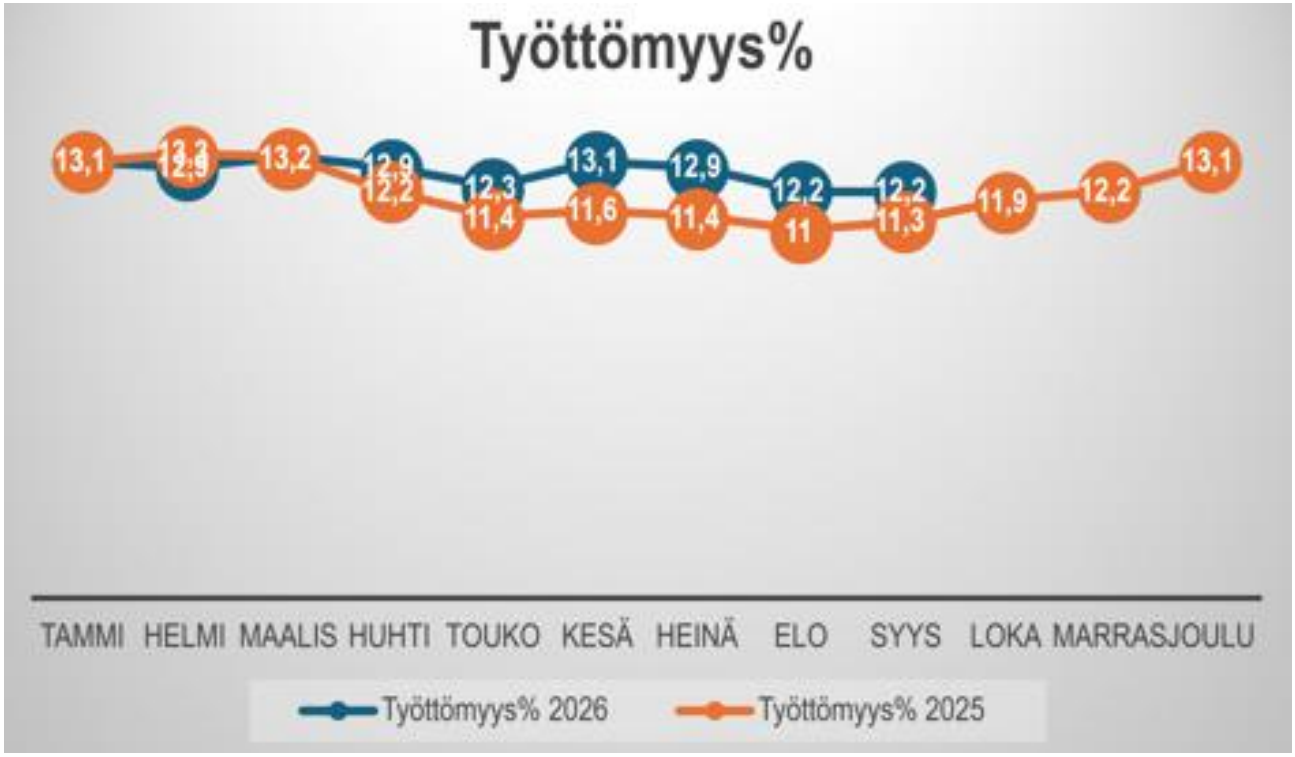
Päijät-Hämeen maakunnassa oli syyskuun 2026 lopussa 13 657 työtöntä työnhakijaa, mikä on 646 henkilöä (5 %) enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 14,6 prosenttia. Kokoaikaisesti lomautettuja oli 597, mikä on 133 henkilöä (18 %) vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työllisyyspalveluihin ilmoitettuja avoimia työpaikkoja oli syyskuun lopussa 468, mikä on 17 työpaikkaa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

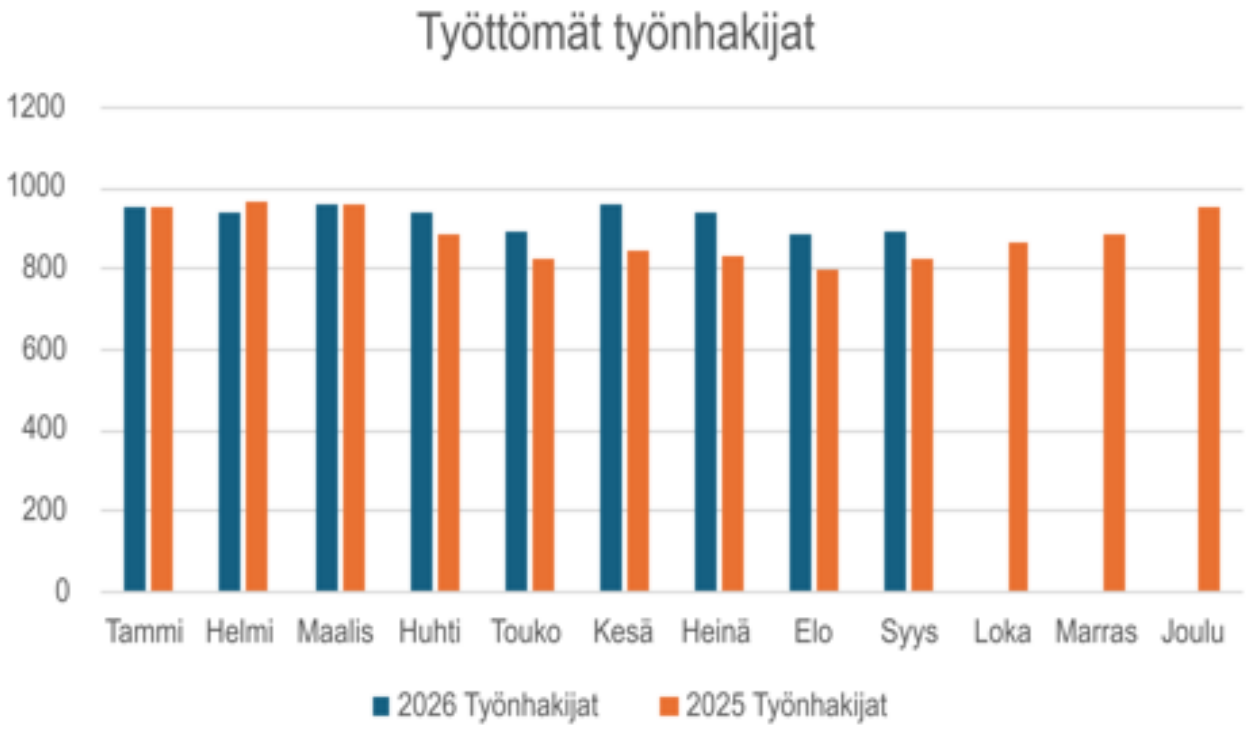
Pitkäaikaistyöttömyys kasvoi edelleen Päijät-Hämeessä. Syyskuun 2026 lopussa yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli 6 472, mikä on 626 henkilöä (11 %) enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Heistä 3 730 oli ollut työttömänä yli kaksi vuotta ja 900 yli viisi vuotta. Pitkäaikaistyöttömyyden kasvu on merkittävä haaste työllisyyden edistämiselle ja korostaa tarvetta kehittää erilaisia työllistymistä tukevia palveluja ja toimintamalleja.

Orimattilassa oli syyskuun 2026 lopussa 892 työtöntä työnhakijaa, mikä on 68 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,2 prosenttia, kun se syyskuussa 2025 oli 11,3 prosenttia. Kaikkien työnhakijoiden määrä oli 1 282, mikä on 21 henkilöä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Orimattilassa oli syyskuun lopussa 406 pitkäaikaistyötöntä, mikä on 11 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kokoaikaisesti lomautettuja oli 54, kun vuotta aikaisemmin heitä oli 78. Lomautettujen määrä on siten vähentynyt vuodessa 24 henkilöllä. Työllisyyspalveluihin ilmoitettuja avoimia työpaikkoja oli syyskuussa 13, kun elokuussa niitä oli 19. Työttömyyden kasvu ja avoimien työpaikkojen vähäinen määrä kuvaavat haastavaa työllisyystilannetta.

Rahoitusosa

Verorahoitus

Orimattilan tuloveroprosentti vuonna 2027 on 8,70 %, mikä on sama kuin vuonna 2025 ja 2026. Orimattilan kunnallisverokertymän ennakoidaan olevan 28,8 miljoonaa euroa vuonna 2027. Taloussuunnitelman kaudelle 2028 tuloveroprosentti pidetty vuoden 2027 tasolla ja kaudelle 2029 on ennakoitu veronkorotusta 9,1 prosenttiin . Tällä prosentilla kunnallisverokertymä tulisi arviolta olemaan vuonna 2028 29,8 miljoonaa euroa ja vuonna 2029 31,0 miljoonaa euroa. Yleinen talouden matalasuhdanne on pitää verotulojen kertymän kasvun alhaisena.

Vuoden 2027 kiinteistöveroprosentit pidetään vuoden 2026 tasolla. Vuoden 2027 kiinteistöverokertymäksi ennakoidaan 4,6 miljoonaa euroa. Vuonna 2028 ja 2029 kiinteistöverojen kertymän arvioidaan pysyvän 4,6 miljoonassa eurossa. Uusien kiinteistöjä rakentamisen odotetaan kattavan olemassa olevien kiinteistöjen verotusarvon laskun, jolloin kiinteistöveron odotetaan pysyvän nykyisellä tasolla.

Orimattilan kaupunki saa osansa yhteisöveron tuotosta. Osuus yhteisöveron tuotosta arvioidaan olevan vuonna 2027 2,6 miljoonaa euroa. Vuonna 2028 osuuden arvioidaan olevan 2,7 miljoonaa euroa ja vuonna 2028 2,8 miljoonaa euroa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty verotulojen kertymä verolajeittain eriteltynä vuosina 2025-2029.

euroa	MTA2025	TAE2026	TA2027	TS2028	TS2029
tulovero	27 774 000	29 308 000	28 827 000	29 832 000	30 911 000
kiinteistövero	4 675 000	4 672 000	4 581 000	4 581 000	4 581 000
osuus yhteisöveron tuotosta	2 301 000	2 362 000	2 599 000	2 709 000	2 819 000
Yhteensä	**34 750 000**	**36 342 000**	**36 007 000**	**37 122 000**	**38 311 000**

Alla olevassa taulukossa on esitetty Orimattilan kaupungin päätettävissä olevien eri verolajien veroprosentit vuosille 2025 - 2029 mitä talousarvion laskennassa on käytetty.

vero-%	2025	2026	2027	2028	2029
tulovero	8,70 %	8,70 %	8,70 %	8,70 %	9,10 %
yleinen kiinteistövero	1,10 %	1,10 %	1,10 %	1,10 %	1,20 %
maapohja	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,40 %
vakituinen asuinrakennus	0,55 %	0,55 %	0,55 %	0,55 %	0,60 %
muut asuinrakennukset	1,10 %	1,10 %	1,10 %	1,10 %	1,20 %
voimalaitokset	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %
rakentamaton rakennuspaikka	3,00 %	3,00 %	3,00 %	3,00 %	3,00 %
yleishyödyllinen yhteisö	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Valtionosuudet

Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota valtio ei osoita tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse saamansa rahoituksen tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä. Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja.

Valtionosuudet koostuvat valtiovarainministeriön myöntämästä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, verotuloihin perustuvasta valtionosuuden tasauksesta ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön opetus- ja kulttuuritointa varten myöntämästä valtionosuudesta. Peruspalvelujen valtionosuutta lisäävät muun muassa osana laskennallista korvausta maksettavan kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirto osaksi kunnille maksettavaa valtionosuutta, työvoimapoliittisen avustuksen käyttöönotto sekä indeksikorotus.

Peruspalvelujen valtionosuutta vähentävät muun muassa kuntien perustoimeentulotuen rahoitusosuuden kasvu, valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus, kasvutoimien rahoitukseen liittyvä valtionosuuden 75 milj. euron vähennys sekä indeksikorotuksen 2,8 prosenttiyksikköä vastaava vähennys vuonna 2027.

Valtiovarainministeriön asettama työryhmä valmisteli peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistusta. Uudistuksen tavoitteena oli uudistaa kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelman linjausten mukaisesti valtion tasolla kustannusneutraalisti sekä lisätä järjestelmän ymmärrettävyyttä ja läpinäkyvyyttä. Uuden lainsäädännön oli tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027, mutta hallituspuolueet eivät löytäneet sopua kuntien valtionosuusuudistuksesta eikä uudistus etene tällä hallituskaudella.

Vuonna 2027 Orimattilan kaupungin valtionosuuksien arvioidaan olevan 12,3 milj. euroa, mikä on 0,3 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2026. Arvio perustuu pääosin valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton alustaviin laskelmiin kuntien peruspalvelujen valtionosuuksista sekä arvioihin opetus- ja kulttuuritoimen muista valtionosuuksista.

Valtiovarainministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö tekevät päätökset vuoden 2027 valtionosuuksista joulukuussa 2026.

Alla olevassa taulukossa on esitetty valtionosuuksien kertymä valtionosuuslajeittain eriteltynä vuosina 2025-2029.

milj.euroa	MTA2025	TAE2026	TS2027	TS2028	TS2029
Peruspalvelujen valtionosuus	6 238	6 242	5 842	6 092	6 092
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	6 614	6 391	6 391	6 391	6 391
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 416	-1 725	-1 700	-1 700	-1 700
Veromenetysten korvaus	-1 709	1 720	1 720	1 720	1 720
Yhteensä	**9 727**	**12 628**	**12 253**	**12 503**	**12 503**

Toimintatuotot ja -kulut yhteensä

Ulkoiset toimintatuotot on vuoden 2027 talousarviossa arvioitu 7,6 milj. euroksi. Toimintatuotot kasvavat vuonna 2027 28,5 % verrattuna vuoden 2026 talousarvioon. Merkittävin tekijä toimintatuottojen kasvussa on maankäyttösopimuskorvaus.

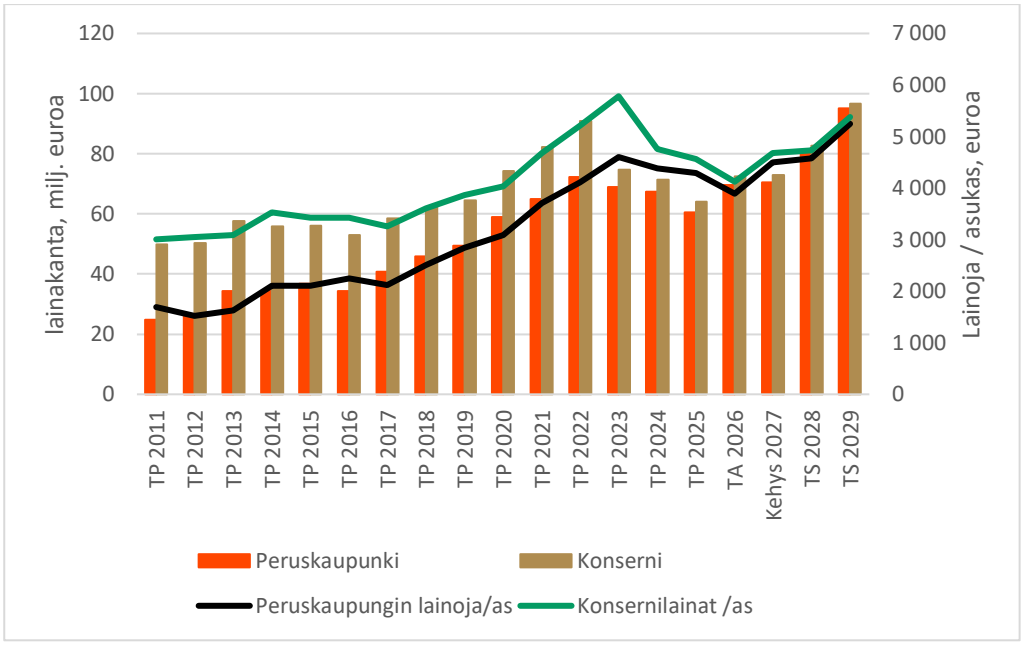
Ulkoiset toimintakulut on arvioitu vuoden 2027 talousarviossa 53 milj. euroksi. Toimintakulut kasvavat 3,4 % verrattuna vuoden 2026 talousarvioon. Toimintakuluja kasvattaa henkilöstön määrän lisäykset sekä yleiset liittojen sopimat palkankorotukset.

Lainanotto ja lainakannan kehitys

Uuden lainanoton tarve vuonna 2027 on suunniteltu olevan 10 milj. euroa. Vanhoja lainoja lyhennetään 11,5 milj. euroa, joten lainakanta pienenee vuonna 2027. Uudella lainanotolla katetaan investointien lisäksi vanhojen lainojen takaisinmaksuja sekä tytäryhtiöille myönnettäviä konsernilainoja. Tytäryhtiöille myönnettävien konsernilainojen arvioidaan olevan 1,2 miljoonaa euroa vuonna 2027, 1,7 miljoonaa euroa vuonna 2028 ja 1,7 miljoonaa euroa vuonna 2029.

Orimattilan kaupungin lainakanta vuoden 2025 tilinpäätöksessä on 60,5 milj. euroa. Vuoden 2026 osalta ennustetaan uuden lainatarpeen olevan talousarviota pienempi, joten lainakanta pienenee edelleen. Lainakanta kääntyy taas nousuun vuonna 2028 ja kasvaa taloussuunnitelmakauden. Lainakannan kasvu johtuu siitä, että verotulot ja valtionosuudet eivät riitä kattamaan toimintamenoja sekä investointeja. Lisäksi taloussuunnitelmakauden lopussa odottaa merkittävät investoinnit palveluverkon mukaisiin töihin. Tilastokeskuksen väestöennusteen pohjalta arvioitu väestön väheneminen johtaa siihen, että asukaskohtainen lainamäärä jatkaa kasvuaan jyrkemmin kuin lainojen kasvu euroina.

Alla olevassa kuvassa on esitetty lainamäärän kehitys euroina peruskaupungin ja konsernin osalta (lainakanta, milj. euroa) sekä asukaskohtainen lainamäärä. Konsernilainojen määrän väheneminen vuodesta 2022 vuoteen 2023 selittyy Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän lainakannan siirtyminen sosiaali- ja terveydenhoidon sekä pelastustoimen uudistuksen myötä Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle.

Taloussuunnitelmavuosien tasapainoisuus

Kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Talousarvio 2027 on laadittu 1,6 milj. euroa ylijäämäiseksi, taloussuunnitelmavuosista vuosi 2028 on 0,4 milj. euroa ylijäämäinen ja vuosi 2029 on -3,6 milj. euroa alijäämäinen. Taloussuunnitelmakaudelta talousarvio on -2,4 miljoonaa euroa

alijäämäinen. Koska Orimattilan kaupungin taseessa on arviolta tilikauden 2026 jälkeen aikaisempien tilikausien ylijäämää 11,3 miljoonaa euroa, taloussuunnitelma on tasapainossa.

Henkilöstörakenne

Orimattilan kaupungin organisaatio jakaantuu kolmeen eri toimialaan: konserni, sivistys sekä elinvoima . Toimialat jakautuvat edelleen palvelualueisiin. Henkilöstömäärältä suurin toimiala on sivistystoimiala.

Orimattilan kaupungin henkilöstön keski-ikä on noin 47,8 vuotta.

Henkilöstön jakauma organisaatiorakenteen mukaisin toimialoittain on esitetty toimialakohtaisissa taulukoissa toimialan talousarviokohdassa.

Talousarvioesityksessä henkilöstöresursseihin on varattu seuraavat uudet palvelussuhteet:

- ict- /tietohallintopäällikkö, toistaiseksi voimassa oleva, konsernitoimiala
- kehittämisasiantuntija, määräaikainen, konsernitoimiala
- erityisasiantuntija, määräaikainen, sivistystoimiala
- koulukuljetusasiantuntija/-suunnittelija, määräaikainen, sivistystoimiala

ORIMATTILA

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Orimattilan kaupunkikonsernissa riskienhallintaa arvioidaan ja seurataan Targetor-ohjelmiston avulla. Ohjeistuksena noudatetaan Suomen Riskienhallintayhdistyksen Riskikompassi -portaalia (https://riskikompassi.fi), josta löytyy tukea organisaatioiden riskienhallinnan kehittämiseen ja järjestämiseen ISO 31000:2018 -standardin mukaisesti. Systemaattisen riskienhallinnan avulla tuetaan organisaation tavoitteiden saavuttamista ja strategian toteutumista. Riskit ja niiden hallinta liittyvät olennaisesti organisaation toiminnan johtamiseen, sillä toimintaan liittyy aina riskejä, on sitten kyse mahdollisuuksien hyödyntämisestä tai uhkien torjumisesta. Riskienhallintaa raportoidaan toisen osavuosikatsauksen yhteydessä sekä tilinpäätöksessä.

Riskit jaetaan neljään eri luokkaan:

Strategiset riskit – ”tehdään vääriä valintoja tai hukataan mahdollisuuksia”.

- ovat epävarmuuksia, jotka voivat lyhyellä ja/tai pitkällä aikavälillä vaikuttaa strategisten tavoitteiden saavuttamiseen tai jopa organisaation olemassaoloon. Strategiset riskit voivat johtua esim. virheellisistä/epäonnistuneista päätöksistä, toimintamalleista, johtamisesta, valvonnasta tai hitaasta reagoinnista sisäisiin/ulkoisiin muutoksiin.
- Strategisiin riskeihin tavoitteisiin pääsemiseksi otetaan usein riskejä, joihin liittyy sekä positiivinen mahdollisuus että negatiivinen uhka. Strategisiin tavoitteisiin kohdistuvien uhkien ja mahdollisuuksien arviointi ja hallinta ovat yleensä organisaation ylimmän johdon vastuulla.

Operatiiviset riskit – ”toimimattomat prosessit, järjestelmät tai ihmiset”

- Operatiivinen riski on seuraus tapahtumasta, joka aiheutuu riittämättömistä tai toimimattomista sisäisistä prosesseista, järjestelmistä tai ihmisistä. Operatiiviset riskit ovat organisaation toimintoihin liittyviä välittömien tai välillisten vahinkojen riskejä tai vahingollisia seurauksia maineelle, jotka voivat seurata virheistä tai puutteista organisaation sisäisissä prosesseissa.

Taloudelliset riskit – ”Pääoma-, markkina- ja rahaprosessien hallinta”

- tarkoittavat organisaation vakavaraisuuteen, pääomien riittävyyteen ja rahaprosessien toimivuuteen liittyviä epävarmuuksia, joilla voi olla positiivisia tai negatiivisia vaikutuksia pääomien riittävyyteen, maksuvalmiuteen sekä kannattavuuteen. Taloudelliset riskit voivat johtua muutoksista esim. pääomien saatavuudessa ja rakenteessa, valuuttakursseissa ja koroissa.

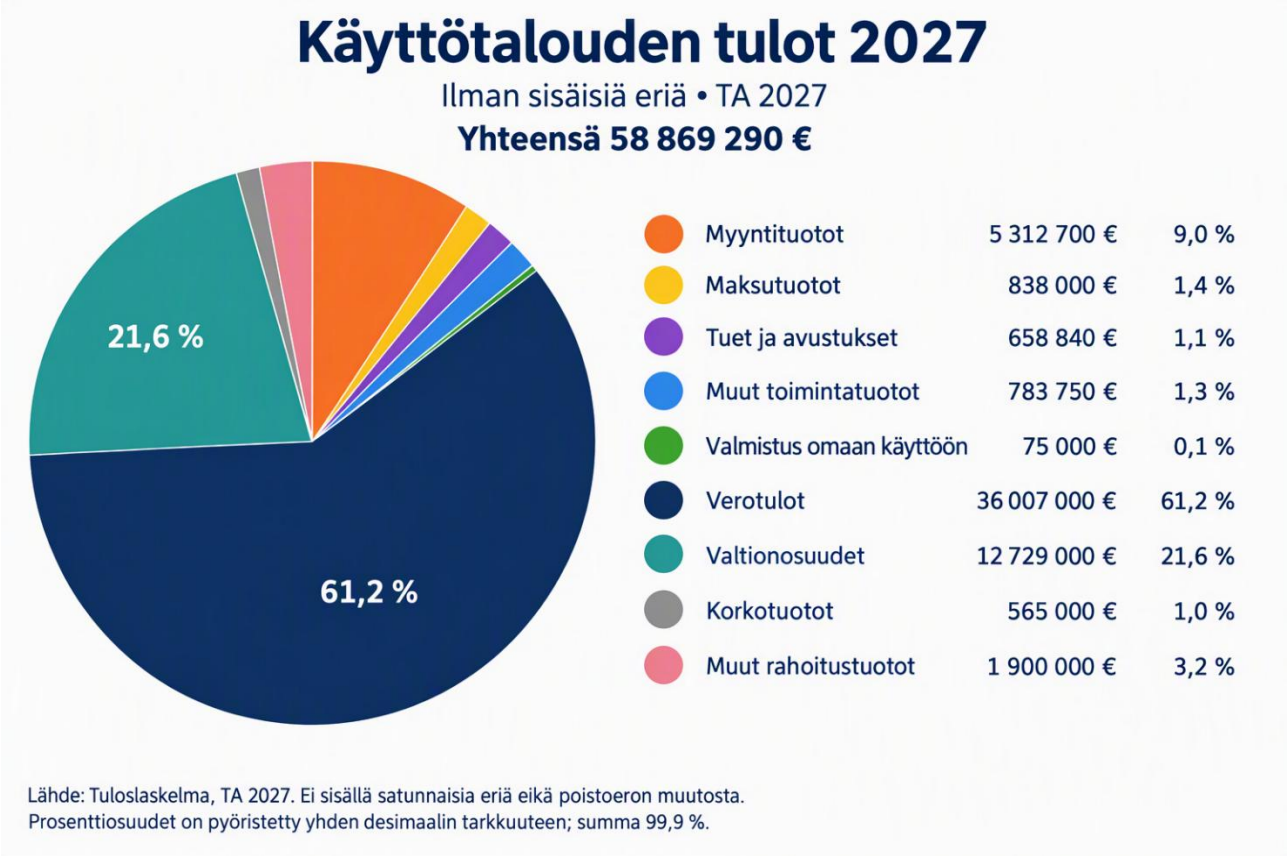
Vahinkoriski – ”toteutuessaan vahinkoa – ennakoiminen, varautuminen ja välttäminen”

- Tarkoittaa odottamattomien ulkoisten tekijöiden aiheuttamaa uhkaa tapahtumasta, joka toteutuessaan aiheuttaa negatiivisia seurauksia.
- Riskejä analysoitaessa on huomioitava riskien seurannaisvahingot. Välilliset vaikutukset saattavat olla suuremmat kuin itse vahinko.
- Riskitekijöiden tunnistaminen ja seuraaminen auttavat hallitsemaan henkilö-, omaisuus- ja muita vahinkoriskejä sekä turvaamaan organisaation häiriöttömän toiminnan. Järjestelmällinen riskienhallintatyö tuo kustannussäästöjä vähentyneiden vahinkojen ja sujuvamman toiminnan kautta.
- Vahinkoriskien taloudellisia seuraamuksia voidaan usein siirtää ainakin osittain vakuutusyhtiölle, mutta vahingon uhka säilyy ja riskienhallintakeinot jäävät yrityksen vastuulle ja toteutettaviksi. Yritysvakuuttamisen edellytyksenä on yleensä vakuutussopimuksissa ja suojeluohjeissa määritetty vahingontorjunnan perustaso.
- Vaarat ovat erilaisia jokaisessa yrityksessä ja turvallisuus muodostuu monesta osatekijästä. Erilaisilla järjestelmillä ja ohjeilla esim. työterveys- ja turvallisuusjärjestelmillä, matkustamista koskevilla turvallisuusohjeilla, kriisitilanteita koskevalla ohjeistuksella jne. voidaan osaltaan hallita riskejä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 9.3.2015 sisäisen valvonnan ohjeet ja hallintosäännössä on vastuutettu sisäistä valvontaa.

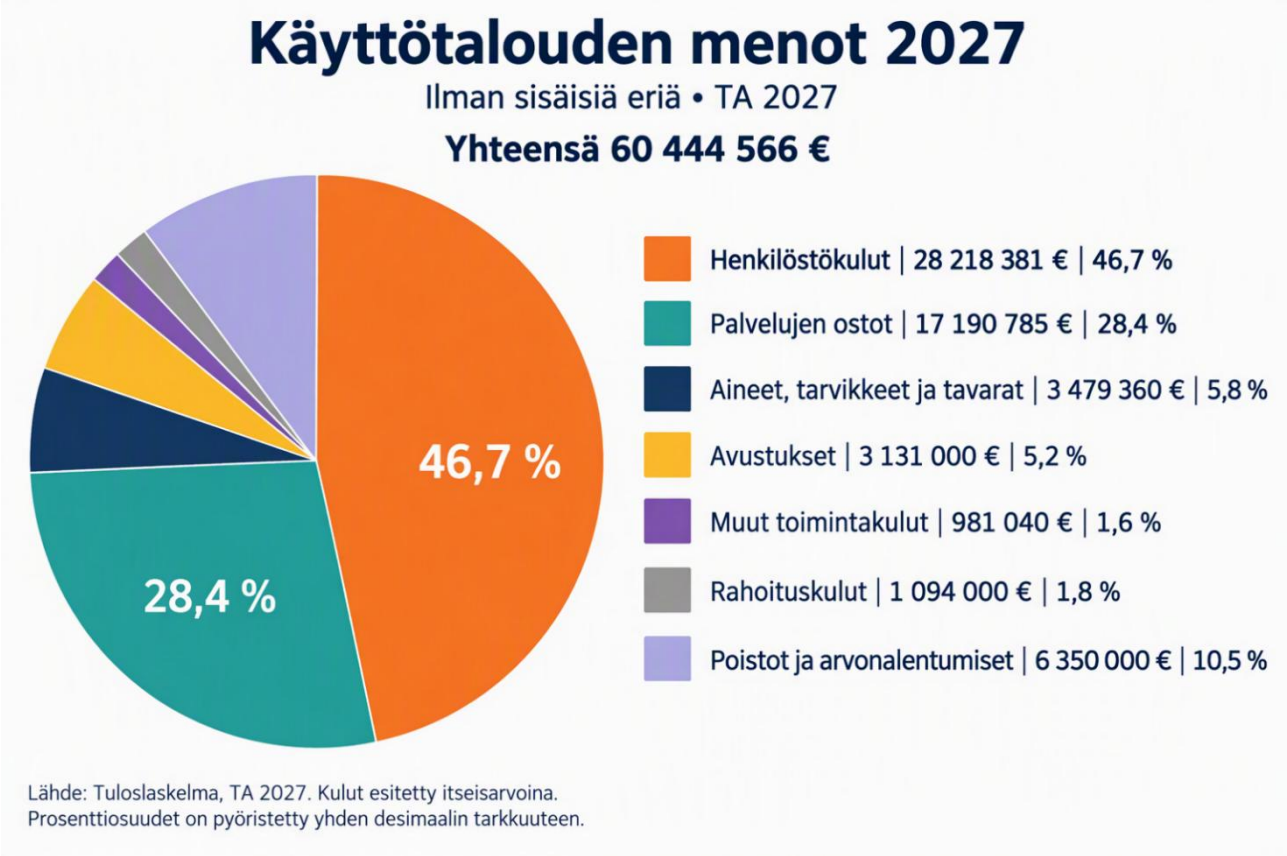
Käyttötalous

Käyttötalouden tulot koostuvat ulkoisista toimintatuotoista, sisäisistä tuloista, valmistuksesta omaan käyttöön, verotuloista, valtionosuuksista ja rahoitustuotoista. Ulkoiset toimintatuotot jakautuvat myyntituloihin, maksutuloihin, tukiin ja avustuksiin, sekä muihin toimintatuottoihin. Alla olevassa kuvassa on esitetty tuloryhmien suhde toisiinsa ilman sisäisiä tuloja.

Kuva luotu AI-avusteisesti

Käyttötalouden menot koostuvat ulkoisista toimintakuluista, sisäisistä menoista, rahoituskuluista ja poistoista. Ulkoiset toimintakulut jakautuvat henkilöstökuluihin, palveluiden ostoihin, aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin, avustuksiin sekä muihin kuluihin. Alla olevassa kuvassa on esitetty menoryhmien suhde toisiinsa ilman sisäisiä menoja.

Kuva luotu AI-avusteisesti

Vuoden 2027 talousarvion sitovat määrärahat

TALOUSARVION SITOVUUS JA SEURANTA

Toimialojen (konsernitoimiala, sivistystoimiala ja elinvoimatoimiala) toimintakatteet sekä henkilöstökulut yhteensä ovat valtuuston nähden sitovia. Talousarviossa esittämien sitovien tavoitteiden muuttamisesta päättää valtuusto. Määräraha osoitetaan vain niiden tehtävän suorittamisesta aiheutuvien menojen kattamiseen, joihin toimiala voi vaikuttaa. Näin ollen ns. vyörytys- ja muut laskennalliset erät eivät sisälly määrärahalla katettaviin menoihin. Sellainen sisäinen meno, joka perustuu sopimusperusteiseen suoritekohtaiseen hinnoitteluun ja laskutukseen, sisältyy toimialan määrärahaan.

Verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot- ja kulut yhteensä sekä pitkäaikaisten lainojen lisäys ovat kaupunkitasolla valtuustoon nähden sitovia.

Investointiohjelman määrärahojen nettosummat ovat toimialoittain investointiryhmittäin valtuustoon nähden sitovia.

Avoimiksi tulevia virkoja ja työsuhteita ei saa täyttää ilman täyttölupaa. Aina kun virka- tai työsuhde tulee avoimeksi, tulee ko. työtehtävän uudelleen järjestelyn mahdollisuudet ilman uuden henkilön palkkaamista selvittää. Tällöin otetaan huomioon kuntien välinen yhteistyö, seudulliset ratkaisut ja ostopalvelut. Täyttöluvasta päätöstä tehdessä on toimialajohtajan selvitettävä em. asiat.

ORIMATTILA

Toimialojen tulee raportoida kaupunginhallitukselle ja –valtuustolle toiminnastaan ja taloudestaan huhtikuun ja elokuun lopun tilanteissa. Osavuosikatsaukset julkaistaan kaupungin kotisivuilla. Tämän lisäksi kaupunginhallitus seuraa kaupungin talouden ja toiminnan toteutumista säännöllisesti. Tytäryhteisöjen raportointiohjeet ovat konserniohjeessa. Kaupungin yhteisö- ja yhtymäkokouksiin ja –valtuustoihin sekä tytäryhtiöiden hallituksiin nimeämien edustajien tulee luottamustoimessaan noudattaa kaupunginhallituksen tai ao. valiokunnan antamia ohjeita.

Sitovat määrärahat		**TAE 2027**
Käyttötalousosa		
Konsernitoimiala	Toimintakate	-2 135 600
Konsernitoimiala	Henkilöstökulut	-3 941 050
Sivistystoimiala	Toimintakate	-41 310 730
Sivistystoimiala	Henkilöstökulut	-21 952 770
Elinvoimatoimiala	Toimintakate	-1 885 940
Elinvoimatoimiala	Henkilöstökulut	-2 324 570
Tuloslaskelmaosa		
Verotulot	Yhteensä	36 007 000
Valtionosuudet	Yhteensä	12 253 000
Rahoitustuotot- ja kulut	Yhteensä	
Investointiosa		
Osakkeet ja osuudet	Investointimenot	-20 000
Konsernitoimiala		
Irtainomaisuus	Investointimenot	-50 000
Konsernitoimiala		
Maa- ja vesialueet	Investointimenot	- 2 000 000
Elinvoimatoimiala		
Talonrakentaminen	Investointimenot	-1 770 000
Elinvoimatoimiala		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Investointimenot	-6 210 000
Elinvoimatoimiala		
Sivistystoimiala		
Rahoitusosa		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	Yhteensä	-2 500 000

ORIMATTILA

Konsernitoimiala

Vastuuhenkilöt:
Kaupunginjohtaja
Hallintojohtaja
Hallintopalvelupäällikkö
Talouspäällikkö (avoinna oleva virka)
Henkilöstöpäällikkö
Ateria- ja puhtauspalvelupäällikkö

Toiminnan kuvaus

Kuntalain 38 §:n perusteella kaupunginhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kuntalain 39 §:ssä todetaan, että kunnanhallituksen tulee vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta, valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta, valvoa kunnan etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa sekä edustaa kuntaa työnantajana. Kaupunginhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta, omistajaohjauksesta sekä kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Konsernitoimialalla sisältää seuraavat palvelualueet: hallintopalvelut sekä ateria- ja puhtauspalvelut. Hallintopalvelut sisältää konsernihallinnon-, hallinto-, talous-, henkilöstö- ja ict-palvelut, työsuojelun, yhteistoiminnan, varautumisen, markkinoinnin ja viestinnän palvelut, kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen. Palvelualueiden toiminnasta vastaa palvelualuepäällikkö. Kaupunkitasoiset asiantuntijapäälliköt (talouspäällikkö, henkilöstöpäällikkö ja viestintäpäällikkö) vastaavat osaltaan kaupunkitasoisista palveluista. Toimialajohtajana toimii hallintojohtaja.

Hallintopalveluiden tehtävänä on huolehtia kaupunkitasoisesta ohjauksesta hallinnon, taloushallinnon, henkilöstöhallinnon, ict-, hankita- ja viestintäpalveluiden osalta. Vastuu edellä mainittujen palveluiden operatiivisesta toiminnasta ja substanssikehittämisestä on toimialoilla. Hallintopalveluissa kehitetään sisäisiä ja ulkoisia hallinnonpalveluita sekä mahdollistetaan sujuva päätöksenteko. Sähköisten palveluiden kehittäminen jatkuu toimialalla. Digitaalisten palveluiden kehittäminen on pitkäjänteistä työtä ja palveluiden kehittäminen sähköiseen muotoon tulee jatkossakin olla hallintopalveluiden toiminnan keskiössä.

Ateria- ja puhtauspalvelut tuottavat kaupungille laadukkaita ja maistuvia koulu- ja päiväkotiaterioita, sekä huolehtivat kohteiden puhtaudesta. Uuden organisaation mukaisten palveluverkkoratkaisujen myötä toimintaa kehitetään ja sopeutetaan uuteen tilanteeseen. Robotiikan käyttökokemuksia tilojen ylläpidossa kerätään ja palvelua kehitetään entisestään.

Toimialajohtajana toimii hallintojohtaja.

TOIMINTA, TOIMINNAN JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET VUONNA 2027 JA PERUSTELUT MUUTOKSILLE

Vuonna 2027 konsernitoimialan toiminnassa painottuvat johtamisen ja toimintatapojen kehittäminen, henkilöstön työkyvyn ja osaamisen vahvistaminen, talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskussiirtymän vakiinnuttaminen, viestintäjohtamisen kehittäminen sekä kaupungin toimintavarmuuden tukeminen.

Kaupunkikonsernin ja konsernitoimialan toimintaympäristö on sopeutunut aikaisempina vuosina muuttuneeseen uuteen organisaation, yhtiöittämisten sekä henkilöstöresurssien osalta. Uuden kaupunginjohtajan myötä alkava mahdollinen kaupunkistrategian päivittämistyö tulee vaikuttamaan toimintaympäristöön mahdollisten uusien painopisteiden ja tavoitteiden kautta. Lisäksi talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen vaihdos Provinciasta Loimijoen Tilitoimisto Oy:öön on keskeinen toimintaympäristön muutos tulevana vuonna. Näihin liittyvien uusien toimintatapojen käyttöönotto sekä toimintojen edelleen kehittäminen strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi tulee olla toiminnan keskipisteessä myös vuonna 2027.
Valtuustokausi saavuttaa vuonna 2027 puolivälin, ja palveluverkon kehittämistyö jatkuu vuonna 2027.

Taloushallinto

Taloushallinnon tehtävänä on tukea kaupungin johtamista, päätöksentekoa ja taloudellisesti kestävää toimintaa. Vuonna 2027 vahvistetaan talouden suunnitelmallista ohjausta, ajantasaista seurantaa ja ennakoivaa talousjohtamista. Tavoitteena on muodostaa johdolle, toimialoille ja päätöksentekijöille luotettava kokonaiskuva kaupungin taloudesta ja sen kehitysnäkymistä.

Talouden toteutumista seurataan säännöllisesti, ja ennustamista kehitetään siten, että tulojen, menojen ja toiminnallisten muutosten vaikutukset voidaan tunnistaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Toimialojen talousvastuuta ja yhteistyötä taloushallinnon kanssa vahvistetaan. Ajantasaisella tiedolla tuetaan oikea-aikaista päätöksentekoa, talousarvion toteutumista ja tarvittavien korjaavien toimenpiteiden käynnistämistä.

Rahoituksen suunnittelussa painotetaan maksuvalmiuden, lainakannan ja rahoitusriskien hallintaa sekä investointien ja tulorahoituksen yhteensovittamista. Tavoitteena on turvata kaupungin rahoitus ennakoivasti ja kustannustehokkaasti sekä vahvistaa pitkän aikavälin investointikykyä ja taloudellista kantokykyä.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelujen siirtyminen uuteen palvelukeskukseen on vuonna 2027 keskeinen toiminnallinen muutos. Uudet prosessit ja vastuut vakiinnutetaan yhteistyössä palvelukeskuksen ja toimialojen kanssa. Samalla kehitetään taloushallinnon järjestelmiä, raportointia ja tiedon laatua siten, että ne tukevat nykyistä paremmin talouden seurantaa, ennustamista ja tiedolla johtamista.

Taloushallinnon toimintatapoja kehitetään osana kaupungin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa. Tavoitteena on ennakoiva talouden johtamisen malli, jossa taloussuunnittelu, seuranta, ennustaminen, rahoituksen suunnittelu ja toiminnan ohjaus muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.

Viestintä

Vuonna 2027 viestintäjohtamista kehitetään osana kaupungin johtamisjärjestelmää. Vuoden 2027 aikana kaupungin viestinnässä ja markkinoinnissa ei ole tiedossa suuria muutoksia. Vuonna 2027 jatketaan mm. viestinnän yhteisten toimintatapojen jalkauttamista koko organisaatioon sekä edelleen kehitetään sisäistä viestintää. Markkinoinnin osalta toteutetaan viime vuosina toimineita hyviä ratkaisuja mm. tonttimarkkinoinnin suhteen. Päättäjille toteutettiin syksyllä 2026 kysely liittyen markkinointitoimenpiteisiin. Kyselyn tulokset antavat raameja markkinoinnin toteuttamiselle vuonna 2027 ja siitä eteenpäin.

Henkilöstöhallinto

Henkilöstöhallinnossa seurataan koko organisaatiolle luotujen strategisten henkilöstötavoitteiden etenemistä. Tavoitteille on asetettu seurattavat mittarit. Henkilöstöohjeistuksia ja henkilöstön osallisuuttaa koko organisaatiota koskeviin asioihin kehitetään edelleen.

Organisaatiossa panostetaan esihenkilötyön kehittämiseen ja kaikille esihenkilönä tai asiantuntijana toimiville järjestetään yhteinen vuoden mittainen esihenkilövalmennuksen kokonaisuus. Työkykyjohtamista kehitetään ja luodaan organisaatioon ennakoivan työkykyjohtamisen malli.

Henkilöstöhallinnassa on tarkoituksena kehittää henkilöstöhallinnon Masterohjelmaa (Populus) paremmin tiedolla johtamista tukevaksi.

Konsernitoimialan määrärahat sisältävät Orimattilan kaupungin osuuden ympäristöterveyden kustannuksista, Päijät-Hämeen liiton maksuosuuden sekä jäsenmaksut Kuntaliitolle ja Kunta- ja hyvinvointityönantajalle.

ICT-palvelut

ICT-palvelut vastaavat kaupungin ICT-ympäristön toimivuudesta, turvallisuudesta ja kehittämisestä yhdessä ulkopuolisten palveluntuottajien kanssa. Toimiva ja turvallinen ICT-ympäristö on keskeinen osa kaupungin varautumista, jatkuvuudenhallintaa ja häiriötilanteiden aikaista toimintakykyä. Vuonna 2027 ICT-palvelujen kehittämisessä painotetaan toimintavarmuutta, tietoturvallisuutta, häiriötilanteisiin varautumista sekä kaupungin kriittisten toimintojen jatkuvuuden turvaamista.

ICT-palvelujen tulevaa järjestämistapaa ryhdytään valmistelemaan vuonna 2027 muuttuvan hankinta- ja in-house-sääntelyn johdosta. Talousarvioon sisältyy määräraha vakituisen ICT-päällikön vakanssin perustamiseen. Tehtävällä vahvistetaan kaupungin omaa tietohallinnon johtamista sekä ICT-palvelujen suunnitelmallista kehittämistä osana kaupungin varautumista ja riskienhallintaa.

Samalla kehitetään tietohallinnon toimintamalleja ja vahvistetaan organisaation valmiuksia vastata digitaalisen toimintaympäristön muutoksiin ja häiriöihin. Tavoitteena on varmistaa, että kaupungin johtamisen, päätöksenteon ja palvelutuotannon kannalta keskeiset digitaaliset palvelut tukevat kaupungin toimintakykyä myös muuttuvissa olosuhteissa.

Ateria- ja puhtauspalvelut

Ateria- ja puhtauspalveluissa 2027 vuoden toiminta suhteutetaan sivistystoimen palveluihin. Palvelua ja tuotteita kehitetään vastaamaan asiakastoiveita ja asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan vuosittain. Sivistystoimen kanssa kehitetään toimintamallia osallistavaan kouluruokailuun.

Hallintopalvelut

Uusi talous- ja henkilöstöpalveluiden palvelukeskus tuo uuden keskeisen sidosryhmän hallintopalveluihin ja sitä kautta uusia toimintatapoja ja mahdollisuuden kehittää. Hallintopalvelut huolehtivat eduskuntavaalien järjestelyistä keväällä 2027.

Konserniohjauksen menetelmiä ja ohjauksen toimenpiteitä kehitetään suunnitelmallisesti konsernin kokonaisetu huomioiden. Hallintosääntöön esitetään 1.1.2027 alkaen perustettavaksi kaupunginhallituksen alainen konsernijaosto ohjaamaan tätä työtä.

Varautuminen

Varautuminen on koko kaupunkikonsernin toimintaa läpileikkaava kokonaisuus ja osa normaalia johtamista, riskienhallintaa ja toiminnan suunnittelua. Tavoitteena on vahvistaa kaupungin kykyä ennakoida häiriötilanteita, turvata kriittisten palvelujen jatkuvuus sekä ylläpitää organisaation toimintakykyä erilaisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa. Vastuu varautumisesta kuuluu kaupungin kaikille toimialoille ja konserniyhteisöille omien tehtävien ja vastuiden mukaisesti.

Vuonna 2027 varautumista kehitetään suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti. Varautumis- ja valmiussuunnitelmia sekä toimintamalleja kehitetään ja päivitetään muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin. Suunnitelmien toimivuutta vahvistetaan käytännönläheisesti siten, että vastuut, toimintamallit ja johtamisen edellytykset ovat selkeitä myös häiriötilanteissa.

Varautumisosaamista vahvistetaan koulutuksilla ja suunnitelmallisella harjoittelulla. Kaupungin henkilöstön ja keskeisten toimijoiden osallistumista varautumiskoulutuksiin tuetaan, ja valmiutta harjoitellaan säännöllisesti. Harjoittelulla vahvistetaan erityisesti johtamista, yhteisen tilannekuvan muodostamista, viestintää, yhteistyötä sekä käytännön toimintakykyä erilaisissa häiriötilanteissa.

Työsuojelu

Työsuojelutoimintaa kehitetään vuonna 2027 nykyistä suunnitelmallisemmaksi, ennakoivammaksi ja näkyvämmäksi osaksi kaupungin arjen toimintaa. Työsuojelussa otetaan käyttöön vuosikellomainen työskentelytapa, jonka avulla keskeiset toimenpiteet, seuranta, yhteistyö ja ajankohtaiset työsuojeluteemat rytmitetään suunnitelmallisesti koko vuodelle.

Henkilöstön ja esihenkilöiden työsuojeluosaamista vahvistetaan järjestämällä säännöllisiä työsuojelun tietoiskuja. Tietoiskuissa nostetaan esiin ajankohtaisia työympäristöön, turvallisuuteen, työkykyyn ja työhyvinvointiin liittyviä teemoja. Tavoitteena on lisätä henkilöstön tietoisuutta, vahvistaa ennakoivaa turvallisuuskulttuuria ja tuoda työsuojelu lähemmäksi työyhteisöjen jokapäiväistä toimintaa.

Työsuojelua kehitetään tiiviissä yhteydessä työkykyjohtamiseen, riskienhallintaan ja henkilöstöjohtamiseen. Painopistettä suunnataan ennaltaehkäisevään toimintaan, työympäristöön liittyvien riskien tunnistamiseen ja työyhteisöjen toimintakyvyn tukemiseen. Tavoitteena on, että turvallinen ja terveellinen työympäristö sekä työkyvyn tukeminen ovat luonteva osa kaupungin johtamista ja toimintakulttuuria.

TOIMINTA, TOIMINNAN JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET VUONNA 2028 - 2029 JA PERUSTELUT MUUTOKSILLE

Talouden tasapainon saavuttaminen edellyttää jatkuvaa palveluverkon ja palveluiden mitoittamista kuntalaisten tarpeiden sekä tulevan tulorahoituksen välillä taloussuunnitelmakaudella.

Hallintopalvelut jatkaa henkilöstöhallinnon järjestelmien kehittämistä yhteistyössä uuden palvelukeskuksen kanssa sekä toteuttaa hankintalain muutoksen aiheuttamia toimenpiteitä koskien inhouse-yhtiöiltä ostettavia palveluita.

Ateria- ja puhtauspalveluiden laitekannan uusimiseen on varattu 50 000 euron investointien määräraha.

Tuloarviot ja määrärahat

Konsernitoimialalle on kirjattu koko kaupungin sisäiset vuokrat suunnitelmavuosille 2028 ja 2029

Konsernitoimiala (Ulkoiset ja sisäiset)	TP 2025	MTA 2026	TA 2027	SV 2028	SV 2029
Toimintatuotot	**5 496 116**	**6 013 630**	**5 921 907**	**3 428 774**	**3 490 875**
Myyntituotot	5 167 517	5 985 630	5 866 907	3 400 214	3 434 214
Maksutuotot	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	181 652	28 000	55 000	28 560	56 661
Muut toimintatuotot	146 947	0	0	0	0
Toimintakulut	**-8 311 771**	**-8 543 000**	**-8 057 509**	**-16 740 513**	**-17 125 101**
Henkilöstökulut	-3 934 470	-4 153 960	-3 941 045	-3 708 439	-4 094 831
Palkat ja palkkiot	-2 674 284	-2 828 740	-2 966 605	-2 763 379	-3 083 812
Henkilösivukulut	-1 260 185	-1 325 220	-974 440	-945 060	-1 011 019
Eläkekulut	-1 187 650	-1 234 200	-881 290	-857 760	-913 919
Muut henkilösivukulut	-72 535	-91 020	-93 150	-87 300	-97 100
Palvelujen ostot	-2 762 547	-2 739 800	-2 727 498	-2 792 499	-2 782 097
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-758 507	-883 650	-830 000	-846 039	-855 067
Avustukset	-74 466	-75 000	-75 000	-76 500	-77 265
Muut toimintakulut	-781 781	-690 590	-483 966	-9 317 036	-9 315 841
Toimintakate	**-2 815 655**	**-2 529 370**	**-2 135 602**	**-13 311 739**	**-13 634 226**

Toimialan tavoitteet

Strateginen tavoite	Toimialan tavoite	Mittari ja tavoitetaso
Henkilöstö – Orimattilan sydän	Vahvistamme ennakoivaa työkykyjohtamista	Esihenkilöistä 80 % on käynyt esihenkilövalmennuksen. Yhteinen työkykyjohtamisen toimintamalli on luotu.
Älykkäät ja tarvetta vastaavat palvelut	Yhtenäistetään ateriapalveluiden palvelukäytännöt kaikissa toimipisteissä.	Suunnitelmalliset laatukäynnit ja dokumentoinnit palvelukäytänteistä käytössä.
Elämän ja yrittämisen yhteistyöalusta	Varautumiskulttuurin vahvistaminen	Toimialan varautumisen käytännöt ja suunnitelmat ajantasaistetaan. Toimialan henkilöstöstä 70 % on koulutettu varautumisen koulutuksiin.
	Kehitämme avointa ja luotettavaa viestintää	Kuntalaiskyselyssä viestinnän arvosana vähintään 6,5 Kriisiviestintäsuunnitelman päivittäminen

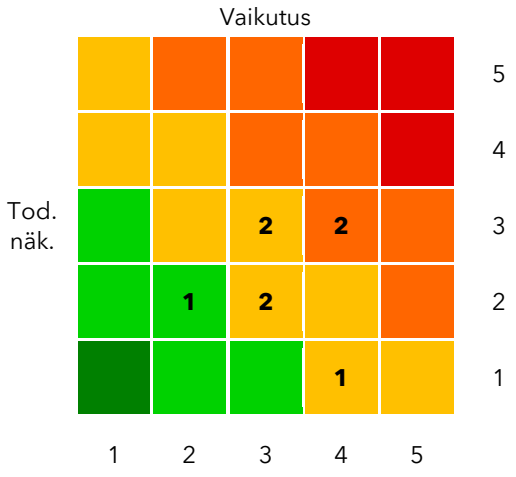
Henkilöstömäärät

Henkilöstömäärä	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Päätöksenteko					
Hallintopalvelut (sis. hallinto, taloushallinto, HR, ict, viestintä, markkinointi)		11	14	14	14
Ateria- ja puhtauspalvelut	46	47	47	42	42
Toimiala yht.		58	61	56	56

Suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Kaupunginhallitus Kokousten lukumäärä	22	22	22
Käsiteltyjen asioiden lukumäärä	480	450	460
Ruokapalveluiden ateriamäärä	623 373	497 000	514 203
Verkkosivujen käyntimäärät / kk		18 100	16000
Sosiaalisen median seuraajamäärät (kaikki kanavat yhteensä)		8 500	9500
Siivottavien neliöiden määrä		37 465	36 765

Riskienhallinta

ORIMATTILA

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
Strateginen riski	Tietoliikenteeseen ja ICT-infraan kohdistuvat uhat	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 4** 12	Tietoturvan varmistaminen sekä tietojen ja yhteyksien suojauksen parantaminen. Tietojen jatkuva päivitys.	Varautumisen suunnitelmiin on kiinnitetty huomiota työyksiköissä. Palveluntuottajien kanssa aktiivinen vuoropuhelu.	Ei arvioitu
Toiminnallinen riski	Haasteet rekrytoinnissa osaan tehtävistä	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 3** 9	Työnantajakuvan kehittäminen	Työnantajamielikuvan parantamiseen on suunnitelma laadittu ja sitä on osin toteutettu	Ei arvioitu
Taloudellinen riski	Korkotason nousu	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 3** 9	Korkojen sitominen kiinteisiin korkoihin tai vaihtuvakorkoisten lainojen korkosuojaus	Korkojen suojausaste yli 60 %. Korkotaso on pysynyt maltillisena.	Ei arvioitu
Toiminnallinen riski	Ohjeiden noudattamattomuus koko organisaation tasolla	**Tod. näk.: 2** **Vaikutus: 3** 6	Ohjeiden läpikäyminen esihenkilöiden kanssa	Ohjeistuksia on käyty läpi esihenkilöinfoissa ja hallintoklinikoissa. Lisäksi niistä on muistutettu esihenkilöviestissä.	Ei arvioitu
Strateginen riski	Esihenkilöiden erilaiset toimintatavat työkykyjohtamisessa	**Tod. näk.: 2** **Vaikutus: 2** 4	Esihenkilöiden työkykyjohtamisen vahvistaminen	Työhyvinvoinnin kokonaisuutta on käyty läpi esihenkilöinfossa. Esihenkilöviestissä on myös ohjeistettu. Työkykyjohtamiseen on avattu jokaiselle esihenkilölle mahdollisuus Kevan avoimeen etävalmennuskokonaisuuteen.	Ei arvioitu
Taloudellinen riski	Valtionosuusjärjestelmän muutos siten että valtionosuudet heikkenevät	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 4** 12	Veropohjan vahvistaminen asukkaita ja yrityksiä houkuttelemalla sijoittumaan Orimattilaan	Tonttikampanjalla houkuteltu uusia asukkaita. Yritysyhteistyötä jatkettu yritysten houkuttelemiseksi. Datakeskuksen asemakaava hyväksytty valtuustossa. Valtionosuusuudistus ei ole etenemässä tällä hallituskaudella.	Ei arvioitu
Toiminnallinen riski	Häiriöt tukipalvelujen tuottamisessa	**Tod. näk.: 1** **Vaikutus: 4** 4	Sopimukset palveluntuottajien kanssa ja omat varatumissuunnitelmat	Varautumisen suunnitelmia on käyty läpi.	Ei arvioitu

ORIMATTILA

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
Toiminnallinen riski	Henkilöstön laajat sairauspoissaolot ateria- ja puhtauspalveluissa	**Tod. näk.: 2** **Vaikutus: 3** **6**	Sijaispoolilla sijaistusten varmistaminen, suunnitelmat toimipisteiden välisiin vaihdoksiin toiminnan turvaamiseksi sekä terveelliset ja turvalliset toimintatavat	Sijaispooli on käytössä.	Ei arvioitu

ORIMATTILA

Sivistystoimiala

SIVISTYSTOIMIALAN TALOUSARVIO 2027

Vastuuhenkilöt

Sivistysjohtaja
Opetuspäällikkö
Varhaiskasvatuspäällikkö
Vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö
Talous- ja hallintoasiantuntija

Toiminnan kuvaus

Sivistystoimialaan kuuluvat varhaiskasvatuspalvelut, opetuspalvelut sekä vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut. Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut koostuvat kirjasto- ja museopalveluista, nuoriso- ja liikuntapalveluista sekä hyvinvointi-, osallisuus- ja tapahtumapalveluista. Sivistystoimiala keskittyy omassa palvelutuotannossa lakisääteisten palvelujen järjestämiseen sekä toimii yksityisten ja kolmannen sektorin palvelutuottajien kumppanina. Palvelut tuotetaan lähialueilla tai keskitetysti. Omaa palvelutuotantoa täydennetään tarvittaessa yksityisillä ostopalveluilla.

TOIMINTA, TOIMINNAN JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET VUONNA 2027 JA PERUSTELUT MUUTOKSILLE

Sivistystoimiala

Orimattilan sivistystoimialan visiona on olla liikkuva ja lukeva Orimattila – vireä, rohkea ja eteenpäin katsova sivistyskaupunki, jossa jokaisella on mahdollisuus voida hyvin.

Sivistystoimiala perustehtävänä on varmistaa laadukkaat varhaiskasvatus-, opetus-, kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja hyvinvointipalvelut Orimattilan asukkaille ja täällä toimiville yhteisöille. Meidän tehtävämme on luoda edellytykset sille, että jokainen voi kasvaa, oppia, liikkua, harrastaa, osallistua, tulla kuulluksi ja kohdata muita.

Sivistystoimialan toimintaympäristö on muuttunut ja muuttuu myös tulevaisuudessa merkittävästi. Väestörakenteen kehitys vaikuttaa palvelutarpeisiin. Lasten ja nuorten määrän muutokset heijastuvat varhaiskasvatukseen ja opetuspalveluihin, samalla kun koko kunnan väestörakenne monimuotoistuu. Palveluverkon kehittäminen on edelleen perusteltua. Sivistyspalveluiden toimitilojen tulee olla terveitä, turvallisia ja tarkoituksenmukaisia. Samaan aikaan kuntatalouden paineet korostavat tarvetta käyttää resursseja entistä vaikuttavammin ja kohdentaa palvelut oikein, kun valtionosuusrahoitus pienenee.

Yhteiskunta digitalisoituu nopeasti. Teknologinen kehitys ja tekoälyn yleistyminen muuttavat oppimisen, työn tekemisen ja osallisuuden edellytyksiä. Sivistystoimialan tehtävänä on varmistaa, että kuntalaisilla on valmiudet toimia muuttuvassa maailmassa sekä mahdollisuudet jatkuvaan oppimiseen läpi elämän. Lisäksi lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin liittyvät haasteet ovat lisääntyneet, mikä korostaa ennaltaehkäisevän työn, yhteisöllisyyden ja moniammatillisen yhteistyön merkitystä. Perheiden tukeminen, saumattomien oppimispolkujen rakentuminen ja mielekäs vapaa-ajan tekeminen ovat toimialan toiminnan ydintä. Tätä työtä on tehtävä yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen, paikallisten yhdistysten ja seurojen sekä esimerkiksi muiden Päijät-Hämeen kuntien kanssa.

Näiden muutosten keskellä sivistystoimialan näkökulma laajenee perinteisestä oppimisen järjestämisestä koko kunnan elinvoiman, hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistamiseen. Sivistyspalvelut eivät ole vain palveluita käyttäville asiakkaille, vaan sivistyspalvelut rakentavat koko Orimattilan tulevaisuutta yhteistyössä muiden toimialojen kanssa.

Sivistystoimialan tavoitteena on rakentaa hyvinvoivaa, osaavaa ja aktiivista yhteisöä, jossa jokaisella asukkaalla on mahdollisuus oppia, osallistua ja kehittyä koko elämänsä ajan. Tavoitteena on, että sivistyspalvelut tukevat kuntalaisten hyvää elämää kaikissa elämänvaiheissa ja vahvistavat kunnan veto- ja pitovoimaa.

Toimialan vuosien 2027-2029 keskeisiä tavoitteita ovat lasten ja nuorten oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin vahvistaminen. laadukkaiden ja kustannustehokkaiden palvelujen turvaaminen muuttuvassa väestö- ja taloustilanteessa,

digitaalisten ratkaisujen ja tekoälyn hyödyntäminen oppimisessa, palveluissa ja johtamisessa sekä palvelujen vaikuttavuuden vahvistaminen sekä resurssien tehokas käyttö.

Sivistystoimialan tulevaisuuden suuntaa voidaan kuvata siirtymänä oppimisesta asukkaisiin: tavoitteena on vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia, osaamista ja osallisuutta sekä rakentaa koko kunnan menestystä, irrallisten palvelujen tuottamisen sijaan.

Varhaiskasvatuspalvelut

Toiminta

Varhaiskasvatusta järjestetään sekä kunnallisena että ulkoisena tuotantona palvelusetelillä. Ruotsinkielinen varhaiskasvatus tuotetaan ostopalveluna. Varhaiskasvatukseen budjetoidaan myös lakisääteinen kotihoidon tuki samoin kuin yksityisen hoidon tuen mukaiset kuluerät.

Kunnallisessa varhaiskasvatukseen luotu pedagoginen tiedolla johtamisen malli ja laadunhallinnan rakenne tuottavat säännöllisesti yhä uusia onnistumisia lasten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi. Pedagogiset tavoitteet asetetaan talousarviovuonna alkavalle toimintakaudelle 2027-2028. Tällöin kiinnitetään edelleen ja erityisesti huomiota lasten liikkumattoman toiminnan osuuden vähentämiseen sekä arjen keskeisten ja aikaa vievien perustoimintojen, kuten esimerkiksi eteistilanteiden, pedagogiseen toteuttamiseen. Varhaiskasvatusyksiköiden lukevan toimintakulttuurin käytäntöjä vahvistetaan päivittämällä varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelma. Varmistamme yhtenäisen ruokakasvatuksen toimintatavan kiinnittämällä huomiota siihen, että ruokailutilanteet ovat pedagogisesti tavoitteellisia sekä lasten osallisuutta vahvistavia. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä kiusaamisen ehkäisyn menetelmiä kartoitetaan, yhteensovitetaan ja kehitetään systemaattisesti, ja henkilöstön osaamista niiden käytössä vahvistetaan koulutusten avulla.

Varhaiskasvatuspalveluissa tavoitellaan asiakas- ja työvuorosuunnittelujärjestelmän uudistamista ensi vuoden aikana, siten että uuden järjestelmän tuotantokäyttö toteutuisi kesäkuussa. Nykyisten ratkaisujen jatkuvan palvelun kustannukset ovat hankittavaa järjestelmää korkeammat, ja sopimuksen jatkaminen edellyttäisi lisäinvestointeja toiminnallisuuksien ja käytettävyyden parantamiseksi. Uudelta ratkaisulta tavoitellaan tehokkuutta, sujuvuutta ja toimintavarmuutta sekä kokonaisuutena elinkaarikustannuksiltaan taloudellisesti edullista vaihtoehtoa. Järjestelmän käyttöönoton yhteydessä raportointi ja tiedolla johtaminen tehostuvat sekä toimintatavat yksiköissä yhtenäistyvät.

Vanhemmuuden tuen palveluvalikoimaa kehitetään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, ja monialaista yhteistyötä hyödynnetään lapsen hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen tukemisessa. Varhaiskasvatuksen sosionomit osallistuvat Sujuvan arjen lainaamo -työpajoihin, ja esiopetuksen opiskeluhuolto toteutuu suunnitelmien mukaisesti. Hyvinvointialueen tuottama perhekeskustiimimalli vakiinnutetaan osaksi varhaiskasvatuksen toimintakäytäntöjä silloin, kun lapsen yksilöllinen tuen tarve sitä edellyttää.

Varhaiskasvatuksen apulaisjohtajamallia valmistellaan käyttöönotettavaksi elokuusta alkaen. Tavoitteena on vastata varhaiskasvatusyksiköiden välisten etäisyyksien, hallinnollisen työn ja johtamiskokonaisuuksien aiheuttamiin haasteisiin. Malli vahvistaa pedagogista ja henkilöstöjohtamista sekä lisää esihenkilöiden läsnäoloa päiväkotien arjessa. Jaetun johtajuuden on todettu tukevan johtajien työhyvinvointia, parantavan työn hallintaa sekä vahvistavan koko työyhteisön hyvinvointia. Kohdennetuilla työyhteisövalmennuksilla vahvistetaan yhteistä toimintakulttuuria, yhteistyötä ja työyhteisöjen kehittämistä sekä tuetaan henkilöstön valmiuksia toimia muuttuvassa toimintaympäristössä.

Talous
Varhaiskasvatuspalveluiden toimintatuotot ovat noin 451 000 euroa ja kasvua edelliseen vuoteen verrattuna on noin 48 000 euroa. Myyntituottoja, joka on ulkopaikkakuntien laskutusta, korotetaan. Koulutuksellisen tasa-arvorahoituksen osuuden ennakoidaan vähenevän talousarviovuonna.

Varhaiskasvatuspalveluiden toimintakulut ovat ulkoiset erät huomioiden noin 10 miljoonaa euroa, ja ne nousevat noin 240 000 euroa verrattuna vuoden 2026 talousarvioon. Varhaiskasvatukseen osallistuvien lapsimäärä ole juurikaan vähentynyt. Syynä tähän on osallistumisasteen nouseminen erityisesti nuorimmassa ikäryhmässä, joka on myös kustannuksiltaan suurempaa.

Palkkakulujen kasvua, joka on noin 270 000 euroa, selittävät yleispalkankorotukset sekä Virenojan päiväkodin ensimmäisen lapsiryhmän henkilöstökuluvaikutus. Virenojan päiväkodin elokuussa avautuva toisen lapsiryhmän

henkilöstökulut toteutetaan sisäisin, olemassa olevin palkkavarauksin. Tämä tarkoittaa lapsiryhmärakenteen tiivistämistä muualla kunnallisessa palveluverkossa, erityisesti keskustan alueella. Lapsikohtaisen tuen resurssiin varaudutaan edelleen myös määräaikaisilla palkkavarauksilla.

Sijaiskuluihin, sisältäen sairausajan sijaiset, varatut määrärahat säilytetään vuoden 2026 tasossa. Sairauspoissaolojen määrä kääntyi laskuun kuluvan vuoden alkupuoliskolla. Sairauspoissaolojen ennaltaehkäisyyn jo sovittuja toimenpiteitä, kuten influenssarokotteita, hygieniaratkaisuja ja työyhteisövalmennuksia tullaan jatkamaan täysimääräisesti.

Nykyistä palveluverkkoa sopeutetaan huomioiden Virenojan päiväkodin laajeneminen ja tarve turvata riittävä asiakaspohja ja toimintaedellytykset myös yksityisille päiväkodeille Orimattilassa. Palveluseteliin on budjetoitu kokonaisuudessaan 100 000 euroa vähemmän perustuen kuluvan vuoden toteumaan ja kevätkauden ryhmärakenteisiin. Avustuksiin ei tehdä muutoksia. Muissa toimintakuluissa on huomioitu varhaiskasvatuksen hallinnon ja konsultoivien erityisopettajien työtilan ulkoisen vuokran poistuminen.

Opetuspalvelut

Toiminta

Orimattila opetuksen järjestäjänä vastaa siitä, että oppivelvollisille järjestetään perusopetusta ja lukio-opetusta. Ruotsinkielinen perusopetus ostetaan Lahdesta. Opetuksen järjestäminen perustuu perusopetus- ja lukiolakiin, -asetuksiin ja opetussuunnitelman perusteisiin. Keskeisiä arvoja opetuksen järjestämisessä ovat yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja saavutettavuus.

Opetuspalveluiden toiminnan painopisteenä on lasten ja nuorten hyvinvoinnin, osaamistason ja oppimistulosten vahvistaminen. Oppilaat saavat laadukasta opetusta, yhdenmukaisen arviointiperustan, vahvemman polun jatko-opintoihin sekä valmiuksia toimia muuttuvassa yhteiskunnassa. Lukuvuoden aikana panostetaan edelleen liikunnallisen elämäntavan edistämiseen ja aktiivisen pedagogiikan lisäämiseen osana koulujen toimintakulttuuria. Tavoitteena on lisätä oppilaiden fyysistä aktiivisuutta, kouluhyvinvointia ja oppimista tukevia toimintatapoja. Oppilaiden aktiivisuuden, osaamistason sekä oppimistulosten kehittämisessä kiinnitetään erityistä huomiota laajan kysely- ja arviointitiedon hyödyntämiseen ja pedagogisen johtamisen vahvistamiseen. Lukutaidon edistämisen toimenpiteenä laaditaan yhteistyössä kirjasto- ja kulttuuripalvelujen kanssa lukutaitostrategia ja hankitaan koulutulokkaille omat aapiset lukuinnon lisäämiseksi. Kouluun kiinnittymistä tuetaan kehittämällä edelleen poissaoloihin puuttumisen mallia ja yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen kanssa.

Opetuksen elävöittämistä ja oppimisen innostavuutta lisätään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Oppilaille järjestetään muun muassa elämyksellisiä ja tutkivaa oppimista tukevia kokemuksia Tähtikallion havaintokeskuksen vierailujen ja Tiedeluokka SOLU -vierailujen käynnistämisellä sekä kehittämällä Lahden junnuyliopistoyhteistyötä. Lisäksi yläkoulussa käynnistetään LUMATE-polku, jonka tavoitteena on vahvistaa luonnontieteiden, matematiikan ja teknologian osaamista sekä lisätä kiinnostusta lukio-opiskeluun Orimattilassa.

Lukion vetovoimaa vahvistetaan kehittämällä opetusta, kurssitarjotinta, oppimisympäristöjä ja opiskelijoille tarjottavia mahdollisuuksia yhteistyössä korkeakoulujen, työelämän ja muiden sidosryhmien kanssa. Yhteistyökumppanuuksia haetaan myös seuraavan asteen oppilaitoksista. Tavoitteena on turvata laadukas toisen asteen koulutus ja vahvistaa oman lukion asemaa houkuttelevana opiskelupaikkana.

Opetuspalveluissa vahvistetaan varautumis-, valmius- ja turvallisuuskulttuuria osana jokapäiväistä toimintaa. Tavoitteena on lisätä henkilöstön ja oppilaiden turvallisuusosaamista sekä kehittää myös toimintavalmiuksia erilaisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa. Samalla tuetaan henkilöstön työhyvinvointia lisäämällä resilienssiä ja kykyä toimia muuttuvassa toimintaympäristössä. Opetushenkilöstön osaamista kehitetään suunnitelmallisella täydennyskoulutuksella. Koulutuksissa painottuvat turvallisuus, tulevaisuustaidot, digitaalinen osaaminen sekä oppimisen tuen uudistunut toimintaympäristö. Näin vahvistetaan henkilöstön valmiuksia vastata opetuksen ja yhteiskunnan muuttuviin tarpeisiin.

Opetuspalveluissa edistetään oppivan organisaation toimintakulttuuria, jossa hyviä käytäntöjä ja onnistumisia tunnistetaan, jaetaan ja hyödynnetään systemaattisesti. Tavoitteena on vahvistaa yhteiskehittämistä, tiedon jakamista sekä jatkuvaa oppimista koulujen, henkilöstön ja muiden palvelualueiden välillä, jotta palveluiden laatu ja vaikuttavuus kehittyvät pitkäjänteisesti.

Digitaalisen toimintaympäristön kehittämistä jatketaan lisäämällä sähköisiä palveluja, digitaalista osaamista sekä varmistamalla tietosuojan ja tietoturvan ajanmukaisuus. Oppimisympäristöjä, kalustoa ja oppimisvälineistöä uudistetaan suunnitelmallisesti vastaamaan opetussuunnitelman tavoitteita ja muuttuvia oppimisen tarpeita. Kansainvälisyystoimintaa kehitetään kasvattamalla Erasmus+ -ohjelman tarjoamia yhteistyö- ja liikkuvuusmahdollisuuksia.

Kansainvälisten verkostojen avulla vahvistetaan sekä henkilöstön että oppilaiden osaamista, kielitaitoa, kulttuurista ymmärrystä ja eurooppalaista yhteistyötä.

Talous

Opetuspalveluiden toimintatuottojen arvioidaan kasvavan talousarviovuonna noin 183 000 euroa (+13,6 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvua selittävät eniten kotikuntakorvaukset, joiden oletetaan pysyvän nykyisellä tasolla.

Henkilöstökulujen arvioidaan kasvavan noin 207 000 euroa (+1,6 %). Kasvu johtuu pääasiassa valtakunnallisista palkankorotuksista sekä opetuksen järjestämiseen kohdistuvista henkilöstölisäyksistä. Henkilöstöresursseja vahvistetaan oppimisen tuen lainsäädäntöuudistuksen toimeenpanemiseksi perusopetuksen erityisluokanopettajan sekä sijoitusyksikön erityisluokanopettajaresurssilla sekä opetuksen erityisasiantuntijalla.

Henkilöstökulujen kasvua tasapainottaa palveluverkon tiivistämisestä aiheutuva henkilöstötarpeen väheneminen, joka on huomioitu talousarvion palkkamenoissa. Henkilöstörakennetta sopeutetaan toiminnan muutoksiin siten, että opetuksen laatu, yhdenvertaiset palvelut ja lakisääteiset velvoitteet voidaan turvata käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Palvelujen ostojen arvioidaan kasvavan merkittävästi, yhteensä noin 654 000 euroa (+19,6 %) edellisvuoteen verrattuna. Kasvua aiheuttavat erityisesti kotikuntakorvausmenojen lisääntyminen, Kuntola-yksiköltä hankittavan koulunkäynninohjauspalvelu, koulukuljetusten kustannusten nousu, sähköisten palvelujen lisääminen, sairaalakoulupalvelun kustannusten korjaus oikealle tasolle. Koulukuljetusmenoihin kohdistuu sekä sopimusten mukaisista indeksikorotuksista että kuljetuskapasiteetin lisätarpeesta johtuvaa kustannuspainetta.

Kaluston ja opetusvälineistön suunnitelmallista uudistamista jatketaan oppimisympäristöjen ajanmukaistamiseksi ja opetuksen laadun tukemiseksi. Kalusto- ja välinehankintojen määrärahojen kasvu aineissa, tavaroissa ja tarvikkeissa on noin 62 000 euroa (+13,3%). Investoinneilla varmistetaan opetuksen tarkoituksenmukaiset työvälineet sekä digitaalisten oppimisympäristöjen kehittäminen.

Talousarviovuoden määrärahoilla tuetaan opetuspalveluiden strategisia tavoitteita, kuten oppilaiden oppimistulosten vahvistamista, liikunnallisen elämäntavan edistämistä, henkilöstön osaamisen kehittämistä sekä turvallisen ja hyvinvoivan oppimisympäristön ylläpitämistä. Talouden suunnittelussa on pyritty tasapainottamaan lainsäädännön muutoksista aiheutuvat velvoitteet, toiminnan kehittämistarpeet sekä palveluverkon muutosten kautta saavutettavat tehokkuushyödyt pitkän aikavälin taloudellisen kestävyyden varmistamiseksi.

Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut

Toiminta

Vapaa-aika– ja hyvinvointipalvelualueen tavoitteena on tuottaa laadukkaita, ajan hermolla olevat ja mielekkäitä palveluita Orimattilan alueen vapaa-ajan viettoon. Palvelualue koostuu museon ja kirjaston, kulttuurin, liikuntatoimen, nuorisotyön ja hyvinvoinnin muodostamasta kokonaisuudesta. Lisäksi toteutetaan senioreille suunnattua toimintaa ja tuotetaan yhteistyössä Kansalaisopisto Wellamon kanssa taiteen perusopetuksen ja vapaan sivistyksen palveluita.

Palvelualueella työskentelee talousarviovuonna 6 perintövaroilla palkattua työntekijää sekä määräaikainen hanketyöntekijä.

Talousarviovuonna 2027 palvelualueen toimintaa kehitetään tiimiorganisaatiomallin mukaan lähiesihenkilötyötä vahvistaen. Palveluita kehitetään tiedolla johtaen asiakaspalvelun laatua kehittäen. Toimiala lisää yhteistä tekemistä ja yhteiskehittämistä eri palveluyksiköiden välillä vahvistaen eri asukasryhmien tavoittamista, resurssiviisasta tekemistä ja ammatillista synergiaa. Tapahtumia ja perustoimintaa tuotetaan kuntalaiset huomioiden yhdessä erilaisten verkostojen ja yhdistysten kanssa.

Orimattilan museo hakee valtionosuuksien piiriin pääsyä loppuvuonna 2026. Mahdollinen valtionosuuksien piiriin pääsyn valmistelu alkaa Orimattilan museolla vuoden 2027 aikana. isäksi kirjastotoimiala laatii lukutaitostrategian.

Liikuntapalveluiden toimintaa suunnataan lasten ja nuorten liikunnallisen elämätavan lisäämiseen sekä terveytensä kannalta vähän liikkuviin kuntalaisiin. Liikuntapalveluiden toimintatuottojen maltillisen kasvun odotetaan jatkuvan vuonna 2027 kahvion, uimahallin ja kuntosalin myyntituottojen myötä. Toimintakuluja kasvattaa mm. energian ja veden hinnan nousu.

Nuorisopalveluissa toimintavuosi 2027 tuo mukanaan uuden yhteistyön mahdollisuuksia ja toiminnan kehittämistä, kun nuorisopalveluiden toiminta keskitetään saman katon alle uuteen nuorisotilaan Erkontie 4.n. Lisäksi Orimattilan ohjaamotoiminta alkaa.

Hyvinvointi-, osallisuus- ja tapahtumapalveluita työllistävät vuoden 2027 alussa käyttöön otettava Laaja hyvinvointisuunnitelma 2027-2030 sekä uusi osallisuusohjelma. Ohjelmia koordinoidaan koko kaupunkiorganisaatiossa. Tapahtumapalvelut tuottavat yhteistyössä koko palvelualueen kanssa turvallisia, mielekkäitä ja maksuttomia elämyksiä Orimattilaan.

Koko toimialalla tarkastellaan digitalisaation mahdollisuuksia prosessien kehittämisessä ja palveluiden saatavuudessa.

Talous

Ulkoisten toimintatuottojen odotetaan kasvavan talousarviovuonna 2027 n.22%. Tuottojen summan odotetaan olevan 597 100€ ja kasvua n.109 000€ edellisvuoden talousarvioon verrattuna. Kasvua tulee olemaan mm. uimahallin ja kuntosalin pääsymaksuissa, Areenan kahvion palveluissa sekä tilavuokrissa. Myös muiden maksullisten palveluiden, kuten taidemuseon, erilaisten retkien ja maksullisten tapahtumien, kuten nuorten syyslomaretkien tai senioritoiminnan teatteriretkien osallistumismaksujen osalta odotetaan maltillista kasvua. Toimiala järjestää edelleen kattavasti myös kaikille kuntalaisille saavutettavia, maksuttomia tapahtumia ja kulttuuria.

Toimintakulut kasvavat kokonaisuudessaan vuoden 2026 kokonaismenoarviosta 2 303 000€ n. 169 000€. Kokonaismenot ovat talousarviossa 2027 palvelualueella 2 472 926€. Henkilöstökuluissa kasvua on maltillisesti, n.3%. Merkittävämpää kasvua tuovat palveluiden ostot, sekä muut toimintakulut. Tätä kasvua selittää osaltaan yleinen hintatason nousu, kohonneet ulkoalueiden ja kiinteistöjen kunnossapito- ja jätehuoltokulut sekä sähkön ja veden hinnan nousu.

Hallintopalvelut

Toiminta

Sivistystoimialan hallintopalveluissa koordinoidaan yhteisten hallinnollisten palveluiden järjestämistä, kuten talous-, hankinta-, tietohallinto- ja asiakirjahallintoa sekä päätöksentekoon liittyviä tehtäviä. Tavoitteena on tehostaa toimintaa ja yhtenäistää käytäntöjä. Palvelun tehtävänä on varmistaa hallinnon sujuvuus, yhdenmukaiset toimintatavat, tehokas resurssien käyttö sekä toiminnan lainmukaisuus. Hallintopalveluiden avulla tuetaan myös palvelualueiden toimintaa ja mahdollistetaan keskittyminen perustehtäviinsä.

Vuonna 2027 sivistystoimialan hallintopalveluiden toiminnan kehittämisen painopisteinä ovat hallinnonprosessien tehostaminen, vastuiden ja tehtävänkuvien jäsentäminen sekä koulukuljetusten sujuvuuden ja kustannustehokkuuden varmistaminen uuden liikennöitsijäkilpailutuksen yhteydessä. Lisäksi toimialan esihenkilötyön ja johtamisen kehittämiseen tullaan panostamaan.

Talous

Hallintopalveluiden talouden keskeisimmät muutokset tulevalle talousarviokaudelle henkilöstömenojen puolella ovat palkka- ja henkilöstösihteerin siirtyminen konsernihallinnon alaisuuteen sekä toimialan koulukuljetusten palvelujen ostoista hallinnolle kohdistettu varaus vakituisen liikennesuunnittelijan palkkaamiseksi (arvioitu vuosipalkka noin 49 200 euroa). Näiden muutosten kokonaisvaikutus palkkakustannuksiin on noin -22,1 %. Mikäli tämä henkilölisäys ei toteudu, palautetaan varaus palvelujen ostoihin.

Muiden menojen osalta hallintopalveluissa on varauduttu kaupunkitasoisista järjestelmäuudistuksista sivistystoimelle kohdistuviin kustannuksiin. Vastavuoroisesti muita palvelujen, aineiden ja tavaroiden ostojen varauksia on vähennetty. Kokonaisuudessaan palvelujen ostot kasvavat noin 49,4 %.

Suunnitteluvuodet 2028–2030 – keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset kehittämisohjelman mukaisesti

Suunnitteluvuosina sivistystoimialan palvelutuotannossa on keskeistä lasten, nuorten, perheiden ja kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistäminen tarkoituksenmukaisen palveluverkon ja talouden mahdollistamissa puitteissa. Väestörakenteen muutos edellyttää ennakoivia ja suunnitelmallisia toimenpiteitä, jotta kaupungin asukkaille voidaan turvata laadukkaat sivistyspalvelut valtionosuuksiin ja verotuloihin nojaavan rahoituspohjan heikentyessä.

Kevään 2027 eduskuntavaalien jälkeen mahdolliset uudet avaukset sivistystoimialan lakimuutoksiin tulevat vaikuttamaan tulevien vuosien palveluihin ja resurssitarpeisiin. Ennakoidaan, että mm. kotihoidontuki- ja koulutuslainsäädäntöön olisi tulossa muutoksia. Näillä muutoksilla voi olla suuriakin vaikutuksia palvelutarpeeseen ja palveluiden järjestämisen toimintatapoihin.

Useissa sivistystoimialan käyttämissä rakennuksissa on tiedostettu olevan toiminnallisia sekä rakennusten kuntoon liittyviä haasteita. Rakennusten toiminnallisuus, sijainti ja kunto eivät täysin vastaa enää kokonaisuutena tulevaisuuden haasteita.

Palveluverkon tarkastelua ja toimintojen keskittämistä puoltavat myös monet toiminnan laatuun ja kehittämiseen liittyvät näkökulmat. Näitä ovat esimerkiksi riittävien yksikkökohtaisten resurssien lisäksi jatkuvasti lisääntyvä oppimisen tuen ja oppilashuollon tarve sekä osaavan ja pysyvän henkilöstön saatavuus. Mitä hajanaisempi palveluverkko on, sitä enemmän esimerkiksi eri yksiköissä työskentelevien ammattilaisten aikaa kuluu matkustamiseen paikasta toiseen. Suuremmissa yksiköissä voidaan paremmin turvata resurssien määrä ja laatu sekä osaamisen kehittyminen jatkuvassa moniammatillisessa yhteistyössä. Palveluverkkoratkaisut mahdollistavat myös hallinnollisten toimintojen tehostamista sekä digitalisaatioon liittyvien infrastruktuuri-, laite- ja tukipalveluiden hankintoja ja organisointia. Myös koulun aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä lasten monipuolista harrastustoimintaa koulupäivien yhteyteen on mahdollista organisoida paremmin tiiviimmässä palveluverkossa.

Painopisteet tuleville vuosille ovat palveluiden parempi hallinta, suunnitelmallisuus ja ennakoitavuus. Digitaalisuuden edistäminen ja viestinnän kehittäminen pitkäjänteisesti haastavat toimialaa uudistumaan. Osallisuuden kehittäminen ja asukkaiden aktiivisuuden tukeminen ovat keskeisiä tavoitteita, jotka painottuvat lapsiin ja nuoriin. Kaupungin rooli muuttuu tulevaisuudessa yhä enemmän mahdollistajaksi. Vaikuttavuuden mittaamista, ei vain suoritteiden, tulee kehittää, jotta toimenpiteiden tulokset saadaan näkyviksi ja toimintaa voidaan jatkuvasti parantaa.

Toimialalla tulee entisestään nousemaan tarpeita varautumisen ja valmiuden kehittämiseen. Sivistystoimialla varhaiskasvatus- ja opetuspalveluissa on palveluiden laaja järjestämisvelvollisuus myös poikkeusoloissa. Vapaa-aika- ja hyvinvointipalveluihin kohdentuu myös varautumisen ja valmiuden tehtäviin esimerkiksi henkisen hyvinvoinnin ja ennakoinnin näkökulmasta.

Osallistavan organisaatiokulttuurin merkitys tulee korostumaan entisestään. Vuorovaikutteinen ja avoin toimintakulttuuri rakennetaan pitkäjänteisellä, osallistavalla ja arvostavalla työotteella. Osallistavasta suunnittelusta tulee yleinen toimintatapa ja esimerkiksi palvelumuotoilun keinoin kehitetään sekä olemassa olevia että uusia palveluita. Samassa yhteydessä syntyy uusia kumppanuuksia nykyisten rinnalle.

ORIMATTILA

Tuloarviot ja määrärahat

Sivistystoimiala (ulkoiset ja sisäiset)	TP 2025	MTA 2026	TA 2027	SV 2028	SV 2029
Toimintatuotot	**3 234 055**	**2 669 830**	**2 866 957**	**2 625 990**	**2 652 251**
Myyntituotot	1 716 279	1 124 740	1 529 352	1 556 520	1 572 085
Maksutuotot	615 986	638 690	643 700	643 620	650 055
Tuet ja avustukset	568 355	572 700	360 200	367 404	371 080
Muut toimintatuotot	333 435	333 700	333 705	58 446	59 031
Toimintakulut	**-45 851 529**	**-44 528 030**	**-44 177 691**	**-35 217 234**	**-35 568 658**
Henkilöstökulut	-20 318 559	-21 467 540	-21 952 766	-22 391 076	-22 614 258
Palkat ja palkkiot	-16 918 021	-17 813 930	-18 199 838	-18 563 829	-18 749 469
Henkilösivukulut	-3 400 538	-3 653 610	-3 752 928	-3 827 247	-3 864 789
Eläkekulut	-2 915 789	-3 054 390	-3 144 898	-3 207 495	-3 238 751
Muut henkilösivukulut	-484 749	-599 220	-608 030	-619 752	-626 038
Palvelujen ostot	-10 846 353	-11 842 340	-12 162 286	-10 421 058	-10 525 264
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-727 018	-815 680	-855 010	-872 111	-880 821
Avustukset	-698 390	-728 000	-746 000	-760 920	-768 529
Muut toimintakulut	-13 261 209	-9 674 470	-8 461 629	-772 069	-779 786
Toimintakate	**-42 617 474**	**-41 858 200**	**-41 310 734**	**-32 591 244**	**-32 916 407**

Toimialan tavoitteet

Toimialan tavoite	Mittari ja tavoitetaso
Liikkuva ja lukeva yhteisöllinen kylien kaupunki *Varhaiskasvatuspalvelut* Toteutamme perustoiminnot ja siirtymät pedagogisesti tavoitteellisina, lapsen hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta tukien. Tarkastelemme arjen käytäntöjä liikkumisen näkökulmasta ja vähennämme suunnitelmallisesti tarpeetonta paikallaanoloa. *Opetuspalvelut* Lisäämme lukion vetovoimaa ja yhteistyötä. Vahvistamme lasten ja nuorten lukutaitoa sekä liikunnallista elämäntapaa. *Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut* Toimialalla edistetään kaikenlaista omaehtoista aktiivisuutta ja osallistumista sekä panostetaan vähän liikkuvien tavoittamiseen.	*Varhaiskasvatuspalvelut* Perustoiminnot -Valssi arviointityökalun määrällisen keskiarvon todetaan olevan syksyllä tasolla hyvä, vähintään 3.7/5 Kehittävä Palaute mittari analyysin (OSRAC-P) osoittaa lapsen liikkumattoman toiminnan osuuden vähentyneen vähintään 3 prosenttiyksikköä. *Opetuspalvelut* Lukiolle on laadittu markkinointisuunnitelma ja sitä kehitetään. Lukiolla on yhteistyötä alueen muiden oppilaitosten kanssa ja vähintään yksi uusi kumppanuus esim. yliopistoista/korkeakouluista. Lukion LUMATE-polkutyö on suunniteltu yläkouluun. Lukutaitostrategia on laadittu yhteistyössä kulttuuripalvelujen kanssa. Kouluterveyskyselyn liikuntaa ja hyvinvointia koskevat tulokset ovat aiempaa kyselyä (2025) paremmat.

ORIMATTILA

Toimialan tavoite	Mittari ja tavoitetaso
Seura-, yhdistys- ja kyläyhteistyötä vahvistetaan, vapaaehtoistoimintaa kehitetään. Lukutaitostrategia laaditaan.	Move-mittausten tulokset ovat edellisvuotta paremmat. Jokaisella koululla on pitkä välitunti sekä ohjattua välituntitoimintaa. Koulumatkansa kävelevien ja polkupyöräilevien oppilaiden määrä kasvaa. *Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut* Järjestetyt tapahtumat 200 Liikuntaneuvonnan asiakkaat 220 Toimialan vapaaehtoisten määrä 10 Seura-, yhdistys- ja kylätapaamiset toimialalla 6 Lukutaitostrategia on laadittu.
Kaikkien asukkaiden hyvinvointia rakentava sivistyskaupunki *Varhaiskasvatuspalvelut* Hyödynnämme järjestelmäuudistusta toimintaprosessien selkeyttämiseen, automatisointiin ja yhdenmukaistamiseen asiakas- ja resurssihallinnassa, laskutuksessa sekä viestinnässä. Vahvistamme turvallisuustietoisuutta sekä yhdenmukaisia toimintatapoja varhaiskasvatuksessa. Kehitämme varautumista ja valmiutta ennakoida sekä hallita erilaisia häiriö- ja poikkeustilanteita. *Opetuspalvelut* Toteutamme hyvinvointia edistäviä toimintatapoja, jotka tukevat oppilaiden turvallisuutta, yhteisöllisyyttä, aktiivisuutta ja koulukiinnittymistä. Vahvistamme oppimistuloksia ja osaamistasoa. Ylläpidämme ajantasaisia turvallisuus- ja varautumiskäytäntöjä. *Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut* Nuorisopalveluiden toimintasuunnitelma laaditaan osana muuttoa uuteen nuorisotilaan. Erityisryhmien harrastustoimintaa edistetään yhteistyössä Harrastamisen Suomen mallin ja Wellamo-opiston kanssa. Hyvinvointiraportti, asukaskyselyt ja asiakaspalautekyselyt ohjaavat toimintaa.	*Varhaiskasvatuspalvelut* Toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoa varten on luotu projektisuunnitelma ja osoitettu resurssit. Käyttöönotto on toteutunut aikataulussa. Siirtymää ja uuden järjestelmän toimivuutta on arvioitu. Turvallisuuden vuosikello ja toimintatapaohjeistus on dokumentoitu turvallisuuskortteina. Valmiussuunnitelma on kirjattu ja tarkentunut osana kaupunkitasoista varautumisen suunnitelmaa ja rakennetta. *Opetuspalvelut* Kouluterveyskyselyn yleinen tyytyväisyydentunne on lisääntynyt edellisestä kyselystä (2025) . KiVa-kyselytulokset ovat paremmat edellisvuoteen nähden. Oppilaiden poissaolot ovat vähentyneet. Koulujen oppimisen arviointisuunnitelmat ovat valmiit. Osaamistestien (MaKeKo, Allu ja valtakunnalliset kokeet) tulokset aiempaa paremmat. Ylioppilaskirjoitusten tulokset ovat edellisvuotta paremmat. Opetuspalvelujen varautumis- ja valmiussuunnitelma on valmis. Jokaisesta koulusta on osallistuttu turvallisuuskoulutukseen. *Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut* Nuorisopalveluiden toimintasuunnitelma on laadittu uusiin nuorisotiloihin.

Toimialan tavoite	Mittari ja tavoitetaso
	Palvelualue järjestää erityisryhmille matalan kynnyksen harrastustoimintaa kaksi ryhmää/vuosi. Hyvinvointiraportti ohjaa toimintaa. Asukas- tai asiakaskysely toteutetaan vuosittain palveluyksiköissä.
Sivistystoimialan vahvuus on osaava ja sitoutunut henkilöstö *Varhaiskasvatuspalvelut* Nostamme esiin lasten, henkilöstön ja työyhteisön onnistumisia suunnitelmallisesti ja säännöllisesti. Suhtaudumme virheisiin nolostumatta ja niistä oppien. Vahvistamme henkilöstön kokemusta työn vaikuttavuudesta ja arvostuksesta osana kaupunkiorganisaatiota. *Opetuspalvelut* Jaamme hyviä käytäntöjä ja onnistumisia säännöllisesti. Kehitämme palvelualuetta oppivan organisaatioteorian periaatteilla. Vahvistamme henkilöstön osaamista ja kykyä toimia muuttuvissa tilanteissa. *Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut* Nostamme esiin henkilöstön ja työyhteisön onnistumisia suunnitelmallisesti ja säännöllisesti.	*Varhaiskasvatuspalvelut* Olemme luoneet henkilöstöä osallistaen konkreettiset menettelytavat pedagogisten ja toimintakulttuuristen onnistumisten esittelyyn. Työhyvinvointikyselyn väittämän "Koen olevani kaupungin tärkeä työntekijä" itsearvio nousee asteikolla 1-5. *Opetuspalvelut* Jokainen koulu esittelee vähintään kaksi hyvää käytäntöä tai onnistumista yhteisissä verkostoissa lukuvuoden aikana. Täydennyskoulutuksiin osallistuneiden osuus henkilöstöstä (%). Henkilöstön itsearvio osaamisensa kehittymisestä (asteikko 1-5). *Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut* Onnistumisista tiedottaminen on säännöllistä, yhteisissä kokouksissa 10 krt/vuosi.

Henkilöstömäärät

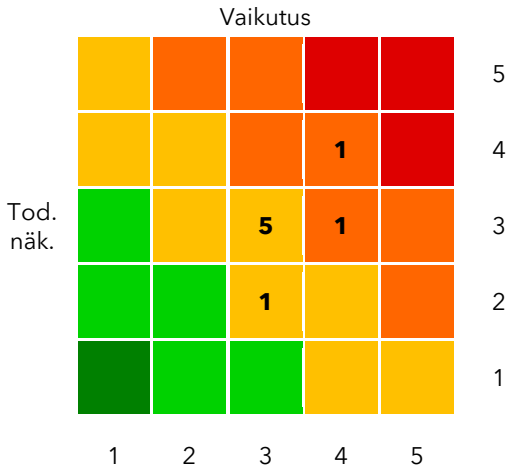
Henkilöstömäärä	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Hallinto	4,1	4,1	3,5	3,5	3,5
Opetuspalvelut	206	200,1	189	186	183
Varhaiskasvatuspalvelut	135	124	125	120	120
Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut	34,1	36,6	35,5	35,5	35,5
Toimiala yht.	379,2	364,8	353	345	342

Suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Lapsia kunnallisten varhaiskasvatuspalvelujen ja esiopetuksen piirissä lkm	490	500	490
Lapsia palvelusetelillä tuotetussa/yksityisessä varhaiskasvatuksessa	160	160	150

Suorite, tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Perusopetuksen kustannukset € / oppilas	11 926	11 900	13 860
Perusopetuksen oppilasmäärä	1654	1 620	1 564
Lukiokoulutuksen kustannukset € / oppilas	12 602	13 106	18 490
Opiskelijamäärän keskiarvo	161	160	160
Opetuskiinteistöt	8	7	7
Pääkirjaston ja kirjastoauton käyntikerrat	70 097	71 000	72000
Kokonaislainaus	201 151	200 000	200 000
Kävijät nuorisopalvelujen tapahtumissa sekä asiakasmäärät nuorisotiloissa ja nuorten toiminnoissa	6600	6 000	7000
Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä	158	150	150
Taidemuseon kävijämäärä	5224	6 000	6200
Palvelualueen järjestämät tapahtumat	10	200	200
Wellamo-opiston orimattilaiset opiskelijat	1727	1 300	1800
Uimahallin kävijät	71 404	75 000	76000
Kuntosalin kävijät	33 546	35 000	36 000
Liikuntaryhmien kävijät		13 000	13 000
Liikuntaneuvonnan asiakkaat	4275	200	220
Senioripalvelujen järjestämän toiminnan kävijämäärät	103	4 000	4000

Riskienhallinta

ORIMATTILA

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
Toiminnallinen riski	Henkilöstön vaihtuvuuden jatkuminen. Henkilöstöllä oleva erityisosaaminen tai hiljainen tieto ei siirry eteenpäin.	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 3** **9**	Henkilöstön hyvinvointiin panostaminen. Esihenkilötyön tukeminen. Perehdytysprosesseista huolehtiminen.		Riskiarvo laskenut ↘
Toiminnallinen riski	Osaavan/kelpoisen henkilöstön rekrytointiongelmat	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 3** **9**	Huolehditaan tehtävien pito-/vetovoimasta olemassa olevien resurssien ja realiteettien puitteissa mahdollisimman hyvin.		Riskiarvo pysynyt ennallaan →
Taloudellinen riski	Sisäilma-tms. tilahaasteiden realisoituminen ennakoitua nopeampina/akuutteina väistötila- tms. tarpeina.	**Tod. näk.: 4** **Vaikutus: 4** **16**	Palveluverkkotyö, sisäilmatyöryhmä.		Riskiarvo noussut ↗
Vahinkoriski	Liikuntapalveluiden tiloissa, ryhmissä tai tapahtumissa asiakkaille tai vierailijoille tapahtuvat tapaturmatilanteet.	**Tod. näk.: 2** **Vaikutus: 3** **6**	Henkilöstön koulutus, turvallisuusasiakirjojen päivitykset ja turvallisuuskoulutukset		Riskiarvo pysynyt ennallaan →
Toiminnallinen riski	Opetus- ja kasvatustoiminnassa syntyvät henkiset ja fyysiset riskitilanteet.	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 3** **9**	Täydennyskoulutukset, toimintatapa- ja työsuojeluohjeistukset		Riskiarvo noussut ↗
Toiminnallinen riski	Epävakaa globaali turvallisuustilanne lisää paikallisia poikkeustilanteita.	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 3** **9**	Varautumisen ja valmiussuunnittelun kehittäminen		Riskiarvo noussut ↗
Taloudellinen riski	Yleinen hintatason nousu ja siitä aiheutuvat kustannusvaikutukset.	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 3** **9**			Ei arvioitu ○
	Ennakoimaton tila- tai muu tarve opetuksen ja päiväkotitoiminnan yhdistämisessä.	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 4** **12**	Tarkka ja proaktiivinen suunnittelu yksiköiden yhdistämisessä.		Riskiarvo noussut ↗

ORIMATTILA

Elinvoimatoimiala

Vastuuhenkilöt:
Elinvoimajohtaja
Maankäyttöpäällikkö
Yhdyskuntatekniikan päällikkö
Johtava rakennustarkastaja

Toiminnan kuvaus

Elinvoimavaliokunta vastaa mm. alueidenkäyttölain, rakentamislain, kiinteistönmuodostamislain, kiinteistörekisterilain, lunastuslain, lain kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta, ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain, tieliikennelain, maantielain, vesihuoltolain, yksityisistä teistä annetun lain, aravalain sekä niiden nojalla annettujen määräysten ja säädösten mukaisesti kaupungille kuuluvista tehtävistä.

Elinvoimavaliokunnan alaisuudessa toimii lupajaosto, jonka tehtävänä on tuottaa lakisääteisiä viranomaispalveluita. Viranomaispalveluita ovat mm. maa-aineslupaviranomaisen, leirintäalueviranomaisen, ympäristönsuojeluviranomaisen ja rakennusvalvontaviranomaistehtävät.

Elinvoimatoimiala sisältää toimialan hallinnon ja kaavoituksen sekä kolme palvelualuetta maankäyttö ja elinkeinot, Infra ja tilapalvelut sekä lupa- ja valvontapalvelut, joiden toiminnasta vastaavat palvelualuepäälliköt. Elinvoimatoimialaa johtaa elinvoimajohtaja.

Elinvoimatoimialan tehtävänä on edistää kaupunkikehitystä ja vahvistaa kaupungin elinvoimaa. Kaavoituksella ja maankäytöllä tuetaan kaupungin uudistumista, luodaan edellytyksiä teollisuuden sijoittumiselle ja uusien työpaikkojen syntymiselle sekä kehitetään monipuolista asuintonttitarjontaa.

Elinvoimatoimiala vastaa rakennetun kaupunkiympäristön ja kaupungin kiinteistöjen suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta sekä palvelu- ja joukkoliikenteestä. Keskeisen osan elinvoimatoimialan vastuualuetta muodostavat lisäksi yritysyhteistyö, työllisyydenhoito, maaseututoimi, maahanmuuttopalvelut ja hanketoiminta, jotka osaltaan vahvistavat kaupungin elinvoimaa.

Toimialalla on tehty määrätietoista työtä kaupungin yritysystävällisten toimintamallien kehittämiseksi. Yritysten kasvun, kehittämisen ja Orimattilaan sijoittumisen tukeminen edellyttää usein tiivistä yhteistyötä toimialan eri palvelujen välillä. Yrityksen tarpeisiin vastataan kokonaisuutena, joka ulottuu usein maanhankinnasta ja kaavoituksesta aina luvitukseen asti. Yritys- ja työllisyyspalvelut kulkevat tiiviisti näiden rinnalla ja tukevat yritystä prosessin eri vaiheissa.

Toimialan hallitsemat omaisuusmassat koostuvat maa- ja metsäomaisuudesta, katu-, puisto-, silta ja muusta yleisten alueiden omaisuudesta sekä toimitilaomaisuudesta.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutokset vuonna 2027 ja perustelut muutoksille

Elinvoimatoimiala panostaa vuonna 2027 kaupungin elinvoiman kehittämiseen kiinteistökannan tiivistämiseen tähtäävällä palveluverkon hankesuunnittelulla, edistämällä vaiheittaisesti uusien teollisuusalueiden kaavoitusta ja lisäämällä teollisuustonttivarantoa, kehittämällä ja uudistamalla kaupunkikeskustan ympäristöä ja maankäytön mahdollisuuksia keskustan alueella sekä jalkauttamalla edelleen yritysmyönteisyyttä tukevia toimintamalleja osaksi toimialan arkea ja toimintakulttuuria. Merkittävänä infran rakennuskohteena vuodelle 2027 on Pennalan datakeskusalueeseen ja teollisuusalueen laajentumiseen liittyvän infran rakentaminen.

Vuonna 2026 aloitettua matkailun edistämistyötä jatketaan edelleen ja työn tueksi kaupungilla on käytössään myös Visit Lahden palvelut.

Elinvoimatoimialalla käynnistettiin syksyllä 2026 yhteistoimintaneuvottelut, joiden perusteena on toimialan palvelualuerakenteen uudelleenjärjestely ja kehittäminen vastaamaan paremmin toiminnan edellyttämiä nykyisiä ja tulevia tarpeita. Yhteistoimintaneuvotteluiden tuloksena syntyneet muutokset astuvat voimaan 1.1.2027 tai vaiheittaisesti vuoden 2027 aikana.

Perusteluina kehittämisen painotuksille ja toiminnan muutoksille on pyrkimys lisätä kaupungin tulovirtaa sekä pienentää ja hallita toimialan kulurakennetta.

Hallinto ja kaavoitus

Hallinnossa tehdään tiivistä talouden toteutuman seurantaa ja tunnistetaan yhteistyössä palvelualuepäälliköiden kanssa mahdollisia talouden säästökohteita kulujen kehityksen seurannan kautta. Toiminnan kehittäminen ja talouden hallinta on välttämätöntä kestävän talouspohjan saavuttamiseksi. Hallinto tukee palvelualueiden toimintaa talouteen ja hallintoon liittyvien tehtävien kautta.

Voimakkaasti kasvanut kiinnostus aurinkovoimarakentamista kohtaan on moninkertaistanut tarpeen laatia hankekohtaisia osayleiskaavoja. Hankekaavoissa käytetään kaavoituskonsulttia, jonka kustannukset maksaa toimija. Näiden kaavojen valvonta, ohjaus ja asiakaspalvelu kuuluvat kuitenkin kaupungin kaavoitukselle. Kaavoituksessa painotetaan myös uusien teollisuusalueiden ja kaupungin teollisuustonttivarannon kasvua painottuen Tuuliharjan ja Orivillen alueille. Uutta asuintonttituotantoa lisätään sinne, missä varantoa on vähiten kysyntään nähden.

Yhdyskuntatekniikka ja tilapalvelu

Pennalan datakeskusalueen katujen ja vesihuollon rakentaminen aloitetaan Jokimäentien, Metsolantien sekä Noringintien rakentamisella.

Yhdyskuntatekniikassa jatketaan omaisuudenhallinnan järjestelmien kehittämistä. Hulevesijärjestelmän verkosto pyritään samaan ajantasalle Trimbleen. Liikenneväylien, liikennealueiden, liikenneviheralueiden, puistojen sekä kiinteistöjen piha-alueiden hoidon kunnossapitopalvelu alkanut seuraavaksi 5-vuotis kaudeksi. Osa valtiolle kuuluvista kevyen liikenteen väylistä siirrettiin takaisin valtion ylläpitoon. Palojoen ympäristön kehittämisen toteuttamista aloitetaan vaiheittaisesti. Kävelyn ja pyöräilyn edistämistä jatketaan 2024 valmistuneen ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Metsäsuunnitelman tekeminen aloitetaan.

Tilapalvelu edistää kiinteistöstrategiassa määritettyjä tavoitteita parantamalla tilojen käytön tehokkuutta, taloudellisuutta ja suunnitelmallisuutta, sekä myy tai purkaa suunnitelmien mukaisesti C-salkkuun sijoitettuja kiinteistöjä. Terveysaseman siirtyminen Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy:lle huomioidaan tilakannan ja vuokratuottojen muutoksissa.

Urheilumajan purkaminen toteutetaan ja uuden urheilumajan uudisrakennustyöt käynnistyvät vuonna 2027. Virenojan koulun uusien päivähoidon tilojen vaihe 2 toteutetaan vuoden aikana ja tilat otetaan käyttöön elokuussa. Tilapalvelut laatii vuonna 2026 tehdyn palveluverkkotyön pohjalta tarvittavaa hankesuunnittelua yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Vuoden 2027 investointiohjelmassa on Uuden Yhteiskoulun väestönsuojan rakennuttaminen.

Kiinteistönhoitopalvelujen sopimus päättyy ja palvelut kilpailutetaan vuoden alussa. Myös Tilapalvelun päättyviä puitesopimuksia kilpailutetaan vuoden ensimmäisen puoliskon aikana. Tilapalvelu laatii yhdessä muiden toimialojen kanssa JETS-energiatehokkuussopimukseen liittyvän toimintasuunnitelman. Energiatehokkuuden tavoitteet ja sopimuksen velvoitteet huomioidaan hankkeiden suunnittelussa, investoinneissa, kiinteistönhoidossa ja kilpailutuksissa.

Kiinteistöjen kuntoa ja korjausvelkaa hallitaan suunnitelmallisesti toteuttamalla PTS-suunnitelmien mukaisia kunnossapito- ja korjaustoimenpiteitä sekä huolehtimalla ennakoivasta kiinteistönpidosta.

Maankäyttö ja elinkeinot

Maaomaisuuden hallinnan tavoitteena on suunnitelmallinen ja taloudellisesti kestävä maanhankinta sekä monipuolinen ja riittävä tonttivaranto. Maanhankintaa kohdennetaan kaupungin kasvun, yhdyskuntarakenteen ja elinvoiman kannalta tarkoituksenmukaisille alueille. Omakotitonttien ja yritystonttien markkinointia ja myyntiä edistetään aktiivisesti sekä kehitetään tonttitarjontaa vastaamaan asukkaiden ja yritysten tarpeita.

Vuonna 2027 maanhankinta painottuu Tuuliharjan alueen kehittämiseen.

Työllisyyspalvelut

Päijät-Hämeen työllisyysalueen toiminta on vakiintunut osaksi kuntien peruspalveluja. Orimattilan kaupunki osallistuu aktiivisesti työllisyyden edistämiseen yhteistyössä työllisyysalueen, hyvinvointialueen, oppilaitosten, yritysten ja muiden verkostojen kanssa. Kaupungin omilla työllisyyttä edistävillä palveluilla täydennetään lakisääteisiä työvoimapalveluja ja vahvistetaan erityisesti niiden kuntalaisten palvelupolkuja, joiden työllistyminen vaatii yksilöllistä tai monialaista tukea.

Vuonna 2027 työllisyyden edistämisessä painottuvat pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen, nuorten ja työmarkkinoilla heikommassa asemassa olevien työllistymisen tukeminen sekä työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen. Palveluja kehitetään yhdessä työllisyysalueen ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa siten, että työnhakijoiden etenemistä kohti työtä, koulutusta tai muuta tarkoituksenmukaista palvelua voidaan tukea mahdollisimman oikea-aikaisesti.

Yksilöllisiä polkuja työelämään -ESR+-hankkeen toimintaa ja palveluja kehitetään osana kaupungin työllisyydenhoitoa. Hankkeessa vahvistetaan erityisesti työmarkkinoilla heikommassa asemassa olevien nuorten yksilöllisiä työllistymispolkuja, palveluihin kiinnittymistä ja siirtymistä kohti työelämää. Hankkeen aikana kehitetään yhteistyömalleja ja toimintatapoja, joita voidaan hyödyntää myös hankekauden jälkeen osana kaupungin työllisyyttä edistäviä palveluja.

Työllisyyden edistämisessä vahvistetaan myös työnantajayhteistyötä ja yritysten mahdollisuuksia rekrytoida paikallista työvoimaa. Kaupungin omia hankintoja, työllisyyspalveluja ja elinkeinopalveluja hyödynnetään aiempaa tavoitteellisemmin työllisyyden edistämisessä. Työllisyyden tilannetta ja kunnan talouteen kohdistuvia vaikutuksia seurataan osana kaupungin tiedolla johtamista.

Elinkeinot

Yritysyhteistyötä vahvistetaan edelleen säännöllisillä yritystapaamisilla ja -vierailuilla. Yritysten tarpeita ja kasvun esteitä tunnistetaan aktiivisesti, ja kaupungin palveluja sekä yhteistyöverkostoja kehitetään vastaamaan yritysten toimintaympäristön muutoksiin. Tavoitteena on vahvistaa olemassa olevien yritysten toimintaedellytyksiä, kasvua ja investointeja sekä edistää uusien yritysten ja työpaikkojen sijoittumista Orimattilaan.

Kaupungin ja yrittäjien välistä yhteistyötä vahvistetaan yhteisillä tilaisuuksilla ja muilla säännöllisillä yhteistyömuodoilla. Yrityksille suunnattua viestintää ja kaupungin näkyvyyttä kehitetään tavoitteellisesti. Orimattilaa tuodaan esille yritysystävällisenä toimintaympäristönä, jossa yritysten tarpeet huomioidaan osana kaupungin päätöksentekoa ja palvelujen kehittämistä.

Julkisia hankintoja hyödynnetään osana elinvoima- ja työllisyyspolitiikkaa. Hankintojen valmistelussa lisätään markkinavuoropuhelua ja vahvistetaan yritysten mahdollisuuksia osallistua kaupungin kilpailutuksiin. Mahdollisuuksia edistää työllistymistä hankintojen yhteydessä selvitetään ja otetaan käyttöön tarkoituksenmukaisissa hankinnoissa.

Matkailun ja vapaa-ajan kehittämistä jatketaan osana kaupungin elinvoiman ja vetovoiman vahvistamista. Yhteistyötä paikallisten yritysten, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa lisätään ja tavoitteena on vahvistaa Orimattilan tunnettuutta sekä matkailu- ja vapaa-ajan palveluiden kehittymistä.

Maaseututoimi

Maaseututoimi hoitaa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle laissa säädetyt tehtävät. Vuonna 2027 maaseututoimen toiminta jatkuu tiiviissä yhteistyössä Kaakkois-Suomen elinkeino- ja maaseutuhallinnon viranomaisten sekä alueen kuntien kanssa.

Maaseututoimen tavoitteena on turvata viljelijöille ja muille maaseudun toimijoille laadukas ja oikea-aikainen neuvonta sekä tukijärjestelmiin liittyvien viranomaistehtävien sujuva hoitaminen. CAP27-kauden mahdollisiin muutoksiin ja maaseudun toimintaympäristön kehitykseen vastataan kehittämällä toimintatapoja ja yhteistyötä. Tehtävät toteutetaan Ruokaviraston ja muiden toimivaltaisten viranomaisten asettamien aikataulujen ja ohjeiden mukaisesti.

Lupa- ja valvontapalvelut

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu hoitavat lupajaoksen alaisena eri laeissa rakennus-, ympäristö- ja leirintäalueviranomaiselle säädettyjä tehtäviä.

Uusi rakentamislaki tuli pääosin voimaan 1.1.2025 tarkoituksenaan sujuvoittaa rakentamista ja yksinkertaistaa lupajärjestelmää. Se on tuonut rakennusvalvonnalle paljon muutoksia. Asiakaspalvelua, ohjeistusta ja ohjelmistoja muutetaan uuden lain mukaisiksi. Sähköiset luvat arkistoidaan sähköiseen Dynasty-arkistointijärjestelmään. Ilmastoselvitykset sekä tietomallimuotoiset tai koneluettavat suunnitelmat on vaadittu rakentamisluvissa 1.1.2026 alkaen. Sähköinen lupajärjestelmä päivittyy ohjelmistotoimittajan mukaan vuoden 2027 aikana, jonka jälkeen tietomallimuotoiset lupahakemukset ovat mahdollisia. Uuden alueidenkäyttölain on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2028.

Hallitusohjelman mukaisesti on käynnistetty rakennusvalvontauudistus, jonka tavoitteena on varmistaa, että rakennusvalvontatoimessa on joka puolella Suomea riittävä osaaminen ja palvelutaso sekä mahdollisimman yhtenäiset

tulkinnat. Ympäristöministeriön virkamiestyöryhmä valmistelee lakipykäliä vuoden 2026 loppuun saakka, jonka jälkeen hallituksen esitys etenee eduskunnan käsittelyyn.

Ympäristönsuojelua uudistetaan Suomessa useilla toimenpiteillä, jotka keskittyvät erityisesti hallinnon tehokkuuden parantamiseen ja asiakaspalvelun sujuvoittamiseen. Uusi valtakunnallinen lupa- ja valvontavirasto perustettiin 1.1.2026, ja siihen keskitettiin ympäristöön liittyvät lupa- ja valvontatehtävät.

Lisäksi valmisteilla on uusia lakeja ja säännöksiä. Meneillään on luonnonsuojelulain kokonaisuudistus, jolla pyritään yhtenäistämään menettelyjä sekä edistämään ympäristönsuojelua ja luonnon monimuotoisuutta. Luonnonsuojelulakia täsmennettiin kesäkuussa 2026. Uusi vesihuoltolaki tuli voimaan 1.1.2026. Uudistuksen ensisijaisena tavoitteena on estää vesihuollon yksityistäminen, pitää vesivarat kansallisissa käsissä sekä puuttua vesihuoltoverkostojen kasvavaan korjausvelkaan parantamalla huoltovarmuutta.

Kuntakohtainen vesihuollon kehittämissuunnitelma tulee päivittää yhdessä Orimattilan Vesi Oy:n ja vesiosuuskuntien kanssa. Vesihuollon toiminta-alueilla olevia kiinteistöjä tulee saada liittymään vesihuollon piiriin toimintaedellytysten parantamiseksi. Orimattilan pohjavesien suojelusuunnitelma päivitettiin vuonna 2026. Ympäristön tilan seuranta pintavesien osalta tehdään viiden vuoden välein, ja se toteutettiin kesällä 2026.

Ympäristönsuojelun toimintaa ja valvontaa pyritään vahvistamaan ja pyritään vastaamaan uudistusten tuomiin haasteisiin. Ympäristönsuojelussa otetaan käyttöön sähköinen asiointi ja arkistointi uusien lupahakemusten osalta.

Lupa- ja valvontapalvelut pyrkivät seuraamaan laajenevia ja muuttuvia velvoitteita toiminnassaan.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutokset vuosille 2028-2029

Toimialan keskeisinä toiminnan linjauksina ovat edelleen suunnitelmallisuuden lisääminen, yritysmyönteisten toimintamallien edistäminen, asiakaslähtöisyyden parantaminen sekä taloudellisesti pitkäkestoisten ratkaisujen tekeminen. Myös digitaalisten palveluiden kehittämiseen ja viestintään panostetaan. Keskeisinä tavoitteina tulee olemaan kaupungin teollisuusalueiden kehittäminen ja teollisuustonttivarannon kasvattaminen sekä Tuuliharjan eritasoliittymän edistäminen.

Toimialan käyttötalous

Elinvoimatoimiala (ulkoiset ja sisäiset)	TP 2025	MTA 2026	TA 2027	SV 2028	SV 2029
Toimintatuotot	**16 649 967**	**12 458 420**	**13 892 196**	**14 984 893**	**10 466 961**
Myyntituotot	1 333 293	743 900	3 739 200	1 055 154	528 683
Maksutuotot	374 535	214 500	207 000	211 140	213 252
Tuet ja avustukset	142 048	226 800	243 640	248 514	250 999
Muut toimintatuotot	14 800 090	11 273 220	9 702 356	13 470 085	9 474 027
Valmistus omaan käyttöön	**81 151**	**70 000**	**75 000**	**76 500**	**77 265**
Valmistus omaan käyttöön	81 151	70 000	75 000	76 500	77 265
Toimintakulut	**-12 641 637**	**-13 820 630**	**-15 853 136**	**-14 109 727**	**-14 229 077**
Henkilöstökulut	-1 899 163	-2 153 030	-2 324 570	-2 370 782	-2 394 305
Palkat ja palkkiot	-1 587 432	-1 790 280	-1 933 610	-1 972 282	-1 992 005
Henkilösivukulut	-311 730	-362 750	-390 960	-398 500	-402 300
Eläkekulut	-267 234	-303 290	-327 750	-334 500	-337 700
Muut henkilösivukulut	-44 496	-59 460	-63 210	-64 000	-64 600
Palvelujen ostot	-6 320 663	-7 220 810	-8 136 459	-7 468 256	-7 521 383
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 909 491	-2 091 550	-1 794 350	-1 758 633	-1 776 215
Avustukset	-2 129 642	-1 970 000	-2 310 000	-2 356 200	-2 379 762
Muut toimintakulut	-382 678	-385 240	-1 287 757	-155 856	-157 412
Toimintakate	**4 089 481**	**-1 292 210**	**-1 885 940**	**951 666**	**-3 684 851**

Toimialan tavoitteet

Strateginen tavoite	Toimialan tavoite	Mittari ja tavoitetaso
Elämän ja yrittämisen yhteistyöalusta	- Edistetään kaavoituksen, maankäytön ja yritysyhteistyön kautta yritysten sijoittumista Orimattilaan ja uusien työpaikkojen syntymistä - Tuetaan yritysten kasvua ja kehittymistä	Orimattilaan perustettujen uusien ja Orimattilaan siirtyneiden yritysten nettolisäys • yritysten lukumäärä 31.12.2027 verrattuna 31.12.2026 tilanteeseen. Työttömyysprosentin kehittyminen verrattuna 31.12.2026 tilanteeseen Raakamaavarannon kasvu hehtaareissa verrattuna 31.12.2026 tilanteeseen Kaavoitusohjelman mukaisten kaavahankkeiden toteutuminen, lukumäärä
Älykkäät ja tarvetta vastaavat palvelut	- Kaupunkiympäristön kunnossapitopalvelun asukastyytyväisyys - Lupaprosessien sujuvuus	Kunnossapidon asukastyytyväisyyskyselyn tulokset kaksi kertaa vuodessa Lupapalveluiden asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset verrattuna vuoden 2026 tuloksiin
Henkilöstö – Orimattilan sydän	- Esihenkilötyön kehittäminen - Henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin edistäminen	Esihenkilöiden osallistuminen esihenkilökoulutuksiin Henkilöstön osallistuminen itsensä johtamisen ja työkyvyn ylläpidon verkkokoulutukseen Henkilöstön osallistuminen ammattitaitoa kehittäviin koulutuksiin, määrä/ htv

Henkilöstömäärät

Henkilöstömäärä	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Elinvoima hallinto ja kaavoitus	4	4	4	9	9
Maankäyttö ja elinkeinot	11	11	11	6	6
Yhdyskuntatekniikka ja tilapalvelut	10	10	10	9	9
Lupa- ja valvontapalvelut	5	5	5	6	6
Toimiala yht.	30	30	30	30	30

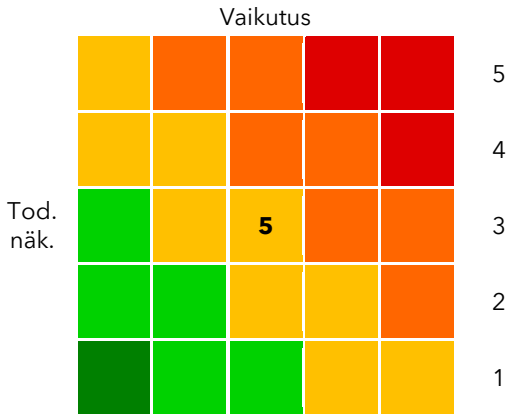
Suoritteet ja tunnusluvut

ORIMATTILA

Suorite, tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Yhdyskuntatekniikka: Kunnossapidettävät kaavatiet ja kevyen liikenteen väylät (km)	178	178	181
Yhdyskuntatekniikka: Maankaatopaikkojen kuormat yht. tonneja, max 3 x 49 000 tn	2 329 kuormaa = 39 590tn	40 000 tn	30 000 tn
Yhdyskuntatekniikka: Katuvalaistus (energia-kulutus) KWH	499 897	500 000	495 000
Yhdyskuntatekniikka: Katuvalojen määrä	2294	2240	2360
Maankäyttö: Myydyt omakotitalotontit	19	10	10
Maankäyttö: Metsät (ha)	536	550	560
Maankäyttö: Vapaat omakotitontit	111	99	95
Maankäyttö: Kaavoitetut uudet asuintontit	0	0	20
Kaavoitus: Hyväksytyt kaavat	4	5	5
Kaavoitus: Hyväksytyt kaavat (k-m2)	- 14 336	700 000	90 000
Kaavoitus: Vähämerkityksellisen asemakaavan kiertonopeus	Ei ollut yhtään	6 kk	6 kk
Kaavoitus: Asemakaavan kiertonopeus	15 kk	16 kk	16 kk
Kaavoitus: Poikkeamisluvat/suunnittelutarveratkaisut (ei suunnittelutarveratkaisuja 1.1.2025 alkaen)	2	3	3
Kaavoitus: Uusien alueiden kustannustehokkuus	Uusia alueita ei tullut	Uusien teollisuusalueiden toteuttaminen arvioidaan kannattavaksi.	Uusien teollisuusalueiden toteuttaminen arvioidaan kannattavaksi.
Tilapalvelut: Rakennusten bruttoala	74373	62590	61276
Tilapalvelut: Uudishankkeiden bruttoala	0	0	502
Tilapalvelut: Kaupungin omistamien kiinteistöjen lukumäärä (kpl)	38	32	30
Tilapalvelut: Käynnissä olevat uudishankkeet	0	0	1
Tilapalvelut: Kiinteistönhoitokustannukset	2 653 842	2 830 900	2 475 260
Tilapalvelut: Rakennusten korjauskustannukset	621 868	626 500	827 750
Tilapalvelut: Sähkökulutuksen kustannukset	583 270	617 000	480 000
Tilapalvelut: Lämmitysenergia kustannukset	952 804	929 700	911 700
Lupa- ja valvontapalvelut: Rakennusluvat	87	100	100
Lupa- ja valvontapalvelut: Uudet asunnot luvilla	10	30	20
Lupa- ja valvontapalvelut: Kerrosala	16400	10 000	15000
Lupa- ja valvontapalvelut: Ympäristölupapäätökset ja yhdistelmäluvat	4	6	6

Suorite, tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Lupa- ja valvontapalvelut: Maa-ainesluvat	3	2	2
Lupa- ja valvontapalvelut: Ilmoitukset	2	30	20
Lupa- ja valvontapalvelut: Rekisteröidyt	2	2	2
Lupa- ja valvontapalvelut: Maksulliset valvontakäynnit	11	6	6
Lupa- ja valvontapalvelut: Maksuttomat valvontakäynnit	55	50	50
Elinkeinot: Yrittäjätilaisuudet			18
Elinkeinot: Yrityskäyntien määrä			90
Elinkeinot: Business Lahden asiakaskontaktoinnit (tapahtumakirjaukset)			250
Elinkeinot: Yritysasiakkaiden lukumäärä			120
Elinkeinot: Business Lahden edistämien investointien kokonaisvolyymi €			730 000
Työllisyys: Työllisyyttä edistäviin kaupungin omiin tai hankkimiin palveluihin osallistuneiden henkilöiden lukumäärä			150
Työllisyys: Työllisyyttä edistäviin palveluihin osallistumisen jälkeen työhön tai koulutukseen siirtyneet henkilöt			50
Työllisyys: Työttömyysasteen keskiarvo			11,0 %
Palveluliikenne: Kuukausittainen matkustajien nousumäärä, keskiarvo			300
Joukkoliikenne: Kuukausittainen matkustajien nousumäärä, keskiarvo			32 000
Hanketoiminta: Kaupungin tuella valmistellut hankerahoitukset			8
Hanketoiminta: Myönnetty ulkopuolinen rahoitus kaupungille			300 000
Maaseututoimi: Tukihakemusten määrä			3600

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
Toiminnallinen riski	Henkilöstön pysyvyys ja työhyvinvointi	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 3** **9**	Onnistuneet rekrytoinnit, positiivinen ja kannustava toimintaympäristö, työhyvinvointikyselyn tuloksiin reagoiminen toimenpiteillä. Henkilöstön työssäjaksamisen tukeminen ja työtehtävien suunnittelu ja ohjaus. Esihenkilön tuki. Kehityskeskustelut ja niissä työlle asetetut selkeät tavoitteet ja työntekijöiden osaamisen kehittäminen.		Ei arvioitu
Taloudellinen riski	Energiakustannusten raju nousu	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 3** **9**	Energiakulutuksen ja hintojen tarkka seuranta ja poikkeamiin reagointi. Energiansäästötoimenpiteiden suunnittelu ja toteuttaminen. Palveluverkon tiivistäminen ja kiinteistökannan tehokas käyttö. Talouden sopeuttaminen mahdollisuuksien mukaan.		Ei arvioitu
Taloudellinen riski	Investointihankkeiden kustannusten raju nousu	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 3** **9**	Rakennuskustannusindeksin tarkka seuranta, hankkeiden laajuuden mahdollinen uudelleen arviointi tai hankkeen toteutusajankohdan siirto. Pyritään varmistumaan siitä, että investointihankkeisiin saadaan riittävä määrä tarjouksia. Tapauskohtaisesti on arvioitava indeksin käyttöä investointihankkeissa. Laadukkaalla suunnittelun ohjauksella ja suunnittelulla pyrittävä		Ei arvioitu

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
			minimoimaan muutos- ja lisätyöt.		
Toiminnallinen riski	Pääpaikkatietojärjestelmän häiriöt. Kiinteistöautomaatiojärjestelmän häiriöt.	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 3** **9**	Säännöllinen yhteydenpito pääkäyttäjään ja toimintahäiriöistä raportointi. Kiinteistöautomaatiojärjestelmä päivitetään vuonna 2027. Käyttökoulutukseen on panostettava ja siihen on varattava riittävät resurssit.		Ei arvioitu ◯
Vahinkoriski	Ympäristövahinko, ympäristörikos	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 3** **9**	Ympäristönsuojelun tekemä valvonta, viranomaisyhteistyö, yritysten ympäristövahinkovastuun ja vakuutusten parantaminen.		Ei arvioitu ◯

ORIMATTILA

Tuloslaskelma

RAPORTTI YHTEENSÄ	TP 2025	MTA 2026	TA 2027	SV 2028	SV 2029
Toimintatuotot	**25 380 138**	**21 141 880**	**22 681 060**	**21 039 657**	**16 610 087**
Myyntituotot	8 217 089	7 854 270	11 135 459	6 011 888	5 534 982
Maksutuotot	990 521	853 190	850 700	854 760	863 307
Tuet ja avustukset	892 055	827 500	658 840	644 478	678 740
Muut toimintatuotot	15 280 472	11 606 920	10 036 061	13 528 531	9 533 058
Valmistus omaan käyttöön	**81 151**	**70 000**	**75 000**	**76 500**	**77 265**
Toimintakulut	**-66 804 937**	**-66 891 660**	**-68 088 336**	**-66 067 474**	**-66 922 836**
Henkilöstökulut	-26 152 191	-27 774 530	-28 218 381	-28 470 297	-29 103 394
Palkat ja palkkiot	-21 179 737	-22 432 950	-23 100 053	-23 299 490	-23 825 286
Henkilösivukulut	-4 972 454	-5 341 580	-5 118 328	-5 170 807	-5 278 108
Eläkekulut	-4 370 673	-4 591 880	-4 353 938	-4 399 755	-4 490 370
Muut henkilösivukulut	-601 781	-749 700	-764 390	-771 052	-787 738
Palvelujen ostot	-19 929 563	-21 802 950	-23 026 243	-20 681 813	-20 828 744
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 395 016	-3 790 880	-3 479 360	-3 476 783	-3 512 103
Avustukset	-2 902 498	-2 773 000	-3 131 000	-3 193 620	-3 225 556
Muut toimintakulut	-14 425 668	-10 750 300	-10 233 352	-10 244 961	-10 253 039
Toimintakate	**-41 343 649**	**-45 679 780**	**-45 332 276**	**-44 951 317**	**-50 235 484**
Verotulot	**34 750 335**	**36 342 000**	**36 007 000**	**37 155 600**	**38 307 836**
Valtionosuudet	**13 134 854**	**12 628 000**	**12 729 000**	**12 983 580**	**13 113 416**
Rahoitustuotot ja -kulut	**1 465 676**	**1 053 000**	**1 371 000**	**1 398 420**	**1 412 404**
Korkotuotot	584 966	664 000	565 000	576 300	582 063
Muut rahoitustuotot	1 830 326	1 463 000	1 900 000	1 938 000	1 957 380
Korkokulut	-947 836	-1 071 000	-1 091 000	-1 112 820	-1 123 948
Muut rahoituskulut	-1 780	-3 000	-3 000	-3 060	-3 091
Vuosikate	**8 007 217**	**4 343 220**	**4 774 724**	**6 586 283**	**2 598 172**
Poistot ja arvonalentumiset	**-6 619 356**	**-6 461 000**	**-6 350 000**	**-6 477 000**	**-6 541 770**
Satunnaiset erät	**0**	**3 000 000**	**3 000 000**	**0**	**0**
Tilikauden tulos	**1 387 860**	**882 220**	**1 424 724**	**109 283**	**-3 943 598**
Poistoeron muutos	211 176	200 000	200 000	204 000	206 040
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	**1 599 037**	**1 082 220**	**1 624 724**	**313 283**	**-3 737 558**

ORIMATTILA

Investoinnit vuonna 2027 - 2029

Vuoden 2027 talousarvion investointimenot ovat 9,2 milj. euroa. Investoinneissa on varauduttu maanostoihin, alkaneiden hankkeiden loppuunsaattamiseen, välttämättömiin rakennus- ja korjaustöihin sekä laitteistojen uusintaan. Investointitulot, 950 000 euroa, koostuvat maan myynneistä sekä terveyskeskuksen myynnistä.

Projektiryhmä (menot/tulot)	INV. 2026	INV. 2027	SV 2028	SV 2029
10 Korvausinvestoinnit				
111 KI / Rakennukset				
Menot	-225 000	-240 000	-8 460 000	-7 700 000
Tulot	840 000	840 000	0	0
Netto	615 000	600 000	-8 460 000	-7 700 000
113 KI / Kiinteät rakent. ja lait.	-1834 000	-750 000	-1780 000	-1045 000
114 KI / Muut kiinteät rakenteet	-81000	-50 000	-40 000	-100 000
10 Korvausinvestoinnit yhteensä	-1 300 000	-200 000	-10 280 000	-8 845 000
Menot	-2 140 000	-1040 000	-10 280 000	-8 845 000
Tulot	840 000	840 000	0	0
20 Laajennusinvestoinnit				
213 LI / Kiinteät rakent. ja lait.	-40 000	0	0	0
20 Laajennusinvestoinnit yhteensä	-40 000	0	0	0
30 Uusinvestoinnit				
310 UI / Maa- ja vesialueet				
Menot	-1650 000	-2 000 000	-2 000 000	-1000 000
Tulot	110 000	110 000	970 000	110 000
Netto	-1540 000	-1890 000	-1030 000	-890 000
311 UI / Rakennukset	-170 000	-1530 000	-600 000	-150 000
313 UI / Kiinteät rakent. ja lait.	-1175 000	-5 460 000	-3 540 000	-4 150 000
316 UI / Koneet ja kalusto	-93 000	-80 000	-50 000	-50 000
320 UI / Osakkeet ja osuudet	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
30 Uusinvestoinnit yhteensä	-2 998 000	-8 980 000	-5 240 000	-5 260 000
Menot	-3 108 000	-9 090 000	-6 210 000	-5 370 000
Tulot	110 000	110 000	970 000	110 000
YHTEENSÄ	**-4 338 000**	**-9 180 000**	**-15 520 000**	**-14 105 000**
Menot	**-5 288 000**	**-10 130 000**	**-16 490 000**	**-14 215 000**
Tulot	**950 000**	**950 000**	**970 000**	**110 000**

Vuoden 2027 investoinnit ovat suunniteltu siten, että kaupungin kiinteistöt ja vastuulla olevat rakenteet pysyvät kunnossa ja käytettävissä. Taloussuunnitelmavuosien 2028–2029 investointien määrä osoittaa paineen uusille hankkeille. Tulevien vuosien toteutettavia investointihankkeita tulee arvioida hankkeiden tärkeyden suhteessa ja kaupungin talouden kestokyvyn suhteessa. Investointiohjelman paineet vuodesta 2028 alkaen kasvattaisivat kaupungin lainamäärää merkittävästi.

ORIMATTILA

Rahoituslaskelma

	TP 2025	MTA 2026	TA 2027	SV 2028	SV 2029
Toiminnan rahavirta	**7 864 181**	**4 243 220**	**4 724 724**	**2 486 283**	**2 498 172**
Vuosikate	8 007 217	4 343 220	4 774 724	6 586 283	2 598 172
Satunnaiset erät	0	3 000 000	3 000 000	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-143 036	-3 100 000	-3 050 000	-4 100 000	-100 000
Investointien rahavirta	**-2 696 355**	**-1 238 000**	**-6 130 000**	**-11 420 000**	**-14 005 000**
Investointimenot	-3 148 592	-5 288 000	-10 130 000	-16 490 000	-14 215 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	201 961	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	250 276	4 050 000	4 000 000	5 070 000	210 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	5 167 825	3 005 220	-1 405 276	-8 933 717	-11 506 828
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	**332 150**	**-3 909 000**	**-432 500**	**1 042 000**	**899 000**
Antolainasaamisten lisäys	-2 148 225	-5 190 000	-2 100 000	-600 000	-600 000
Antolainasaamisten vähennys	2 480 376	1 281 000	1 667 500	1 642 000	1 499 000
Lainakannan muutokset	**-6 721 043**	**2 300 000**	**-2 500 000**	**15 000 000**	**14 000 000**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000 000	14 221 000	10 000 000	26 500 000	24 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 721 043	-11 921 000	-12 500 000	-11 500 000	-10 500 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	**152 303**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-142 040	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	58 905	0	0	0	0
Saamisten muutos	534 655	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	-299 217	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-6 236 590	-1 609 000	-2 932 500	16 042 000	14 899 000
Rahavarojen muutos	**-1 068 764**	**1 396 220**	**-4 337 776**	**7 108 283**	**3 392 172**

Orimattilan Asunnot Oy

1. Toimiala

Orimattilan Asunnot Oy on Orimattilan kaupungin 100 % omistama tytäryhtiö. Yhtiö tarjoaa kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja, pääosin kaupungin keskustan välittömässä läheisyydessä. Yhtiön 545 huoneistoa jakautuvat kerros-, rivi- ja pientalokohteisiin. Yhtiöllä on lisäksi neljä palveluasumisen yksikköä, joissa on 140 hoivahuoneistoa.

2. Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Toiminnan keskeisenä painopisteenä on yhtiön taloudellisen toimintakyvyn turvaaminen, sekä vuokra-asuntojen käyttöasteen ylläpitäminen hyvällä tasolla.

Yhtiö jatkaa kiinteistökannan rakenteellista uudistamista. Ikääntyneestä, heikosti kysyntää vastaavasta ja korjausvelkaisesta kiinteistökannasta luovutaan suunnitelmallisesti myyntien ja purkutoimenpiteiden avulla. Tavoitteena on vähentää korjausvelkaa ja parantaa kiinteistökannan pitkän aikavälin taloudellista kannattavuutta.

Toiminnassa korostuvat kassavirran hallinta, kustannustehokkuus sekä investointien ja korjaustoimenpiteiden huolellinen priorisointi. Kiinteistöjen ylläpidossa keskitytään asumisturvallisuuden, rakennusten kunnon ja energiatehokkuuden varmistamiseen.

Tavoitteena on turvata laadukkaat ja kohtuuhintaiset vuokra-asumisen palvelut sekä varmistaa yhtiön taloudellinen toimintakyky muuttuvassa toimintaympäristössä.

3. Yhtiön talous

Talouteen kohdistuu merkittäviä paineita lainanhoitomenojen kasvaessa. Toiminnassa korostuvat kassavirran hallinta, kustannustehokkuus sekä investointien ja korjaustoimenpiteiden huolellinen priorisointi.

	TP 2023	TP 2024	TP 2025	TA 2026
Liikevaihto	4 925 818	4 895 433	4 895 433	4 028 124
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja	-330 831	390 219	-593 313	-56 493

ORIMATTILA

TALOU SAR VIO 2027

	1.1.-31.12.2026	1.1.-31.12.2027
KIINTEISTÖN TUOTOT YHTEENSÄ	4 028 124,00 €	4 008 228,00 €
HENKILÖSTÖKULUT YHTEENSÄ	- 243 075,00 €	- 300 000,00 €
HOITOKULUT YHTEENSÄ	- 2 881 052,00 €	- 2 607 628,00 €
HOITOKATE YHTEENSÄ	903 996,00 €	1 100 599,00 €
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	- 304 772,00 €	- 354 930,00 €
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	- 655 717,00 €	- 600 578,00 €
TULOS YHTEENSÄ	- 56 493,00 €	145 091,00 €

4. Hallitus

Tero Rönkkö puheenjohtaja

Jaana Tärk, varapuheenjohtaja

Saku Salminen, jäsen

Tintti Lehtinen, jäsen/asukasedustaja

5. Henkilöstö

Erika Eronen, asiakaspalvelu

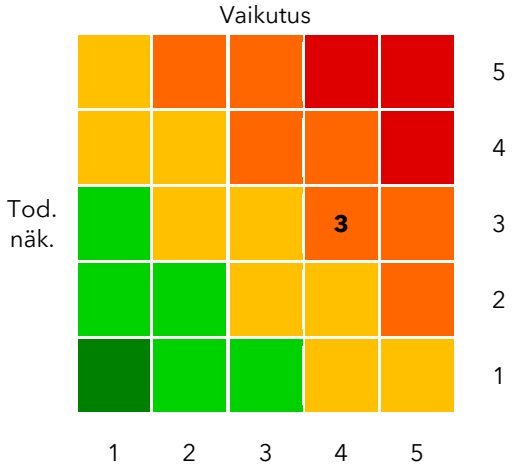
Pia Lampinen, asumispalvelupäällikkö

Tiina Mattila, toimitusjohtaja

6. Yhtiön strategiset tavoitteet

Käyttöaste 92,0 % ja asuntokannan tervehdyttäminen.

ORIMATTILA

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
Toiminnallinen riski	Kiinteistökannan laadullinen heikkeneminen ja vuokrattavuuden vaikeutuminen.	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 4** **12**	Ennakoiva ja suunnitelmallinen kunnossapito, korjaustoimenpiteiden priorisointi kiinteistöjen kunnon, vuokrattavuuden ja elinkaaren perusteella.		Ei arvioitu
Taloudellinen riski	Hyvinvointilalueen toimitilatarpeet, suuret vesivahingot	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 4** **12**	Yhtiö seuraa HVA:n toimitila-, ja palveluverkkokartoitusta.		Ei arvioitu
Strateginen riski	Kiinteistökannan ja muuttuvan asuntokysynnän kohtaamattomuus.	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 4** **12**	Nykyaikaisen uudiskohteen rakentamismahdollisuuksien selvittäminen Orimattilan keskustaan.		Ei arvioitu

Orimattilan Lämpö Oy

1. Toimiala

Orimattilan Lämpö Oy on kaukolämmön erillistuotantoon erikoistunut yhtiö. Yhtiön omistajia ovat Orimattilan kaupunki (55 %) ja Kymenlaakson Sähkö Oy (45 %). Yhtiö toimittaa lämpöä sopimusasiakkailleen Orimattilan keskustan alueella.

2. Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Pidemmän tähtäimen strategian laadinta, jossa keskeinen osa on lämmöntuotannon kehittämistarpeet.

3. Yhtiön talous

	TP 2024	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Liikevaihto	3 360 066	3 181 417	3 479 600	3 398 000
Tilikauden voitto	45 630	65 096	378 240	288 400

4. Hallitus

Jukka Mölsä (pj)

Aku Pyymäki (vpj)

Laura Latikka

Olli Laitinen

Jari Hosiaisluoma

5. Henkilöstö

5 kpl

6. Yhtiön strategiset tavoitteet

Pidemmän tähtäimen strategian päivittäminen (lämmöntuotannon kehittäminen).

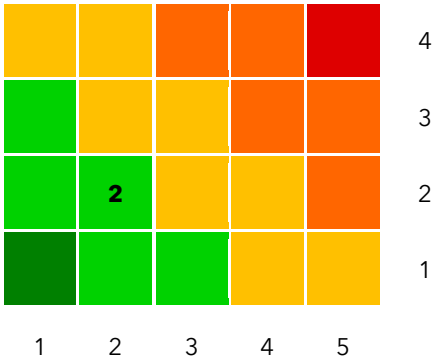
Taktiset tavoitteet

Strateginen tavoite	Taktinen tavoite	Mittari ja tavoitetaso
Älykkäät ja tarvetta vastaavat palvelut	Tuotetun lämmön hinnan laskeminen	Energian hankintakustannukset/myyty lämpömäärä TA2027 mukaan

Riskienhallinta

ORIMATTILA

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
Toiminnallinen riski	Polttoaineiden saatavuuden heikentyminen	**Tod. näk.: 2** **Vaikutus: 2** **4**	Uusien lämmöntuotantomenetelmien käyttöönotto ja pitkäaikaiset hankintasopimukset		Ei arvioitu
Taloudellinen riski	Tuotantokustannusten nousu	**Tod. näk.: 2** **Vaikutus: 2** **4**	Hintojen korotus		Ei arvioitu

ORIMATTILA

Orimattilan Vesi Oy

1. Toimiala

Vesihuolto

2. Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Yhtiö toimii vesihuoltolain mukaisena vesihuoltolaitoksena kunnan määrittämällä toiminta-alueella.

3. Yhtiön talous

Alustavan talousarvion mukaan yhtiö tulisi tekemään lievästi ylijäämäisen tuloksen. Yhtiön taloutta rasittavat suuret investoinnit ja kasvaneet rahoituskulut. Yhtiön lainantarve on 1,2 M€.

	TP 2024	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Liikevaihto	1 183 774	2 970809	2 708 373	3 383 346
Tilikauden voitto/tappio	-39 861	188 809	- 8190	81 454

4. Hallitus

Vesa Leino (pj)

Suvi Järvinen (vpj)

Venla Avelin

Joni Frisk

Sanna Rauta

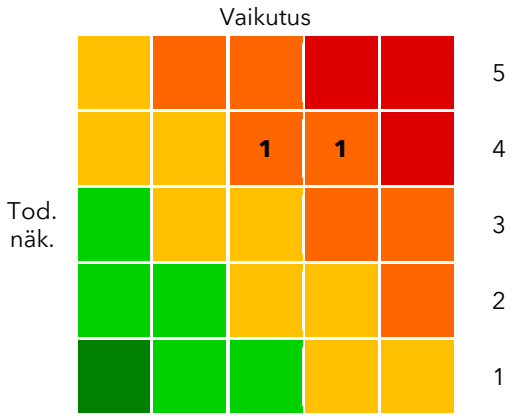
5. Henkilöstö

9 kpl

6. Yhtiön strategiset tavoitteet

Omaisuudenhallinnan tehostaminen.

Riskienhallinta

ORIMATTILA

1 2 3 4 5

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
Toiminnallinen riski	Väärin kohdistetut saneerausinvestoinnit	**Tod. näk.: 4** **Vaikutus: 3** **12**	Verkoston ominaisuus- ja kuntotietojen täydentäminen		Riskiarvo pysynyt ennallaan
Strateginen riski	Vieraan pääoman määrän kasvu	**Tod. näk.: 4** **Vaikutus: 4** **16**	Vesimaksujen nosto	Veden käyttömaksuja ei saatu nostettua riittävästi.	Riskiarvo noussut

Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy

1. Toimiala

Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy on Orimattilan kaupungin 100 % omistama tytäryhtiö. Yhtiön tarkoitus on omistaa ja vuokrata kiinteistöjä sekä toimitiloja kun toiminta edellyttää markkinaehtoisuutta.

2. Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Yhtiöllä ei ole ollut toimintaa vuosina 2023–2024, yhtiön toiminta on käynnistynyt uudestaan vuonna 2025. Orimattilan kaupungin on tarkoitus myydä terveyskeskuksen kiinteistö Orimattilan Yrityskiinteistöt Oy:lle siten että kiinteistö siirtyy yhtiön omistukseen alkuvuodesta 2027. Yhtiöittäminen on kesken (marraskuun 2026 tilanne)

Toiminnan painopisteenä on yhtiön toiminnan käynnistäminen ja siirtyvän kiinteistön hallintaan otto.

3. Yhtiön talous

Yhtiön talous on hyvällä tasolla. Kiinteistön vuokratuotot riittävät kattamaan arvioidut tulevat kiinteistön korjaustarpeet. Epävarmuutta yhtiön taloustilanteeseen tuo yhtiön edellyttämien sopimusten kustannustaso, kun toimintaa käynnistetään. Yhtiön tulee varautua kiinteistön energiatehokkuuden kehittämiseen ja käyttäjien tuleviin muutostarpeisiin.

4. Hallitus

Juho-Pekka Jokitalo, puheenjohtaja

Sini Vilja, varapuheenjohtaja

Riitta Lonka, jäsen

Tarmo Taavila, jäsen

Valtteri Sallinen, jäsen

5. Henkilöstö

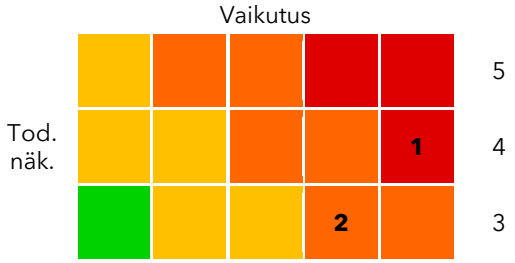
1 henkilö

6. Yhtiön strategiset tavoitteet

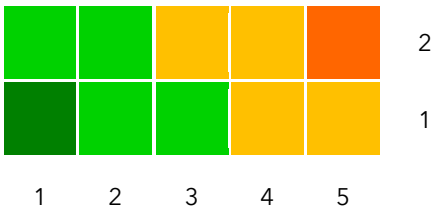
Yhtiön tavoitteena on rakennuskannan arvon ylläpitäminen. Toimenpide vaatii kiinteistön tulevien korjaustarpeiden arviointia ja korjausten suunnittelua.

Yhtiön tavoitteena on ylijäämäinen tulos.

Riskienhallinta

ORIMATTILA

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
Toiminnallinen riski	Hyvinvointialueen tekemät muutokset palveluverkkoon	**Tod. näk.: 4** **Vaikutus: 5** 20	Yhtiö seuraa hyvinvointialueen toimitila- ja palveluverkkokartoitusta.		Ei arvioitu ◯
Taloudellinen riski	Kiinteistöjen korjausvelka	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 4** 12	Kiinteistöjen korjaustoimenpiteiden arviointi ja suunnittelu.		Ei arvioitu ◯
Taloudellinen riski	Kiinteistöjen ylläpidon kustannukset nousevat	**Tod. näk.: 3** **Vaikutus: 4** 12	Palveluntuottajien sopimusten kilpailutus ja energiatehokkuustoimenpiteet		Ei arvioitu ◯